

**Europejski Rzecznik
Praw Obywatelskich**
Sprawozdanie roczne
2017

PL

Spis treści

Wprowadzenie	2
Podsumowanie 2017 r.	5
Najważniejsze zagadnienia	7
2.1. Dostęp do dokumentów	8
2.2. Odpowiedzialność w procesie decyzyjnym UE	10
2.3. Przejrzystość lobbingu	12
2.4. Prawa podstawowe	14
2.5. Kwestie etyczne	15
2.6. Agencje i inne organy UE	16
2.7. Zamówienia i dotacje unijne	18
2.8. Udział obywateli w kształtowaniu polityki UE	18
Komunikacja i współpraca	20
3.1. Nagroda za dobrą administrację	21
3.2. Komunikacja	23
3.3. Stosunki z instytucjami UE	24
3.4. Europejska Sieć Rzeczników	28
Rozpatrywanie skarg: w czym pomagamy	32
4.1. Rodzaj i źródło skarg	34
4.2. Przeciw komu?	39
4.3. W związku z czym?	40
4.4. Uzyskane wyniki	41
4.5. Przestrzeganie propozycji Rzecznik Praw Obywatelskich	44
Zasoby	45
5.1. Budżet	46
5.2. Korzystanie z zasobów	46
Kontakt z Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich	47

Wprowadzenie

Emily O'Reilly, Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich

Ogromnie cieszę się, że mogę przedstawić Państwu nasze Sprawozdanie roczne 2017.

Był to dla nas kolejny pracowity i produktywny rok, z pozytywnymi rezultatami dla wszystkich, którym służymy w wielu kluczowych obszarach. Podobnie jak dotychczas, również w minionym roku mogliśmy liczyć na wsparcie ze strony Parlamentu Europejskiego; ponadto współpracowaliśmy z instytucjami, organami i agencjami UE.

Prawo obywateli do obserwowania unijnego procesu stanowienia prawa i uczestnictwa w nim było przedmiotem prowadzonych przez nas dochodzeń dotyczących odpowiedzialności Rady i nieformalnych negocjacji między Parlamentem, Radą i Komisją, czyli tzw. rozmów trójstronnych, podczas których omawia się propozycje nowych przepisów prawnych. Już teraz obserwujemy pozytywne zmiany w tych obszarach, a w 2018 r. zamierzamy monitorować dalsze postępy.

Decyzja Zjednoczonego Królestwa o opuszczeniu UE skłoniła nas do podjęcia inicjatywy dotyczącej otwartości negocjacji w sprawie brexitu i przysługującego wszystkim obywatelom prawa dostępu do informacji na temat konsekwencji, jakich mogą oczekiwać w związku z tym. Dążymy do tego, by w tym nietatnym okresie każdy głos został usłyszany, zachęcając strony zainteresowane do zaangażowania i zapewniając, że nikt nie ma uprzywilejowanego dostępu do kluczowych negocjatorów.

Jesteśmy szczególnie zadowoleni z wyników naszego dochodzenia w sprawie bezpłatnych staży w Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych (ESDZ). Zwróciliśmy uwagę, że niewynagradzanie stażystów jest sprzeczne ze zobowiązaniem UE do niedyskryminacji, ponieważ ogranicza *de facto* dostęp do cennego doświadczenia zawodowego do tych młodych ludzi, którzy mogą sobie pozwolić na pracę bez wynagrodzenia. Bardzo pozytywna reakcja wysokiej przedstawiciel Federiki Mogherini doprowadziła do przyjęcia przez Parlament i Radę ustaleń w sprawie udostępnienia ESDZ budżetu na wynagrodzenia dla stażystów w delegaturach na całym świecie. Będziemy monitorować efekty tej pozytywnej zmiany.

Opublikowaliśmy prosty przewodnik zawierający listę zaleceń i zakazów dla urzędników UE, którzy mają kontakt z lobbystami. Z radością przyjęliśmy informację, że Komisja korzysta z niego podczas szkoleń dla personelu.

Świadomi konieczności szybkiego działania w sytuacji, gdy obywatele wnoszą o udzielenie dostępu do dokumentów UE, korzystając z prawa przyznanego im na mocy rozporządzenia w sprawie przejrzystości ((WE) nr 1049/2001), wprowadziliśmy nową procedurę przyspieszoną, którą stosujemy, rozpatrując związane z tym skargi. Pierwsze pozytywne rezultaty są niezwykle motywujące. Ich osiągnięcie nie byłoby możliwe bez współpracy ze strony Komisji, za którą jesteśmy niezwykle wdzięczni.

Kontynuowaliśmy działania w obszarze praw podstawowych, rozpatrując skargi dotyczące agencji Frontex oraz prowadząc dochodzenie w sprawie oświadczenia UE-Turcja dotyczącego powrotu migrantów z Grecji do Turcji.

Nasza współpraca z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC) i Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) służyła z kolei promowaniu odpowiedzialności instytucji. Cenna okazała się wymiana poglądów z przewodniczącym Eurogrupy na temat odpowiedzialności tej ostatniej, mimo że nie jest ona oficjalną instytucją UE.

Kontynuowaliśmy niezwykle ważną dla nas współpracę z Europejską Siecią Rzeczników Praw Obywatelskich, której zwieńczeniem była kolejna stymulująca konferencja zorganizowana w Brukseli.

Dla mnie osobiście najważniejszym wydarzeniem 2017 r. była inauguracyjna ceremonia przyznania nagrody Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich za dobrą administrację. Z radością obserwowaliśmy nadzwyczajną pracę urzędników UE, a przede wszystkim to, z jaką dumą wykonują swoje obowiązki.

Rok 2017 był pracowity i udany, a personel mojego biura postara się, by odniesione sukcesy stały się motorem działań prowadzonych w nadchodzącym roku, mając nadzieję na zaangażowanie wszystkich pracowników UE, z którymi współpracujemy.

Emily O'Reilly

1

Podsumowanie 2017 r.

styczeń

Otwarcie dochodzenia w sprawie uczestnictwa EBC w Grupie Trzydziestu

lipiec

Otwarcie dochodzenia w sprawie działań poprzedzających złożenie wniosku w EMA

luty

Rzecznik zwraca się do ESDS z wnioskiem o wypłacanie wynagrodzeń stażystom w zagranicznych delegaturach UE

sierpień

Odpowiedź Rady skierowana do Rzecznik Praw Obywatelskich dotycząca odpowiedzialności za działalność legislacyjną

marzec

Ogłoszenie laureatów nagrody Rzecznika za dobrą administrację

wrzesień

Rzecznik Praw Obywatelskich z zadowoleniem przyjmuje propozycje dotyczące wprowadzenia surowszych zasad etycznego postępowania obowiązujących komisarzy europejskich

kwiecień

Rzecznik otrzymuje nagrodę Schwarzkopf Europe w Berlinie

październik

Agencje UE – Jak zarządzać ryzykiem utraty reputacji – wydarzenie zorganizowane przez Rzecznik Praw Obywatelskich

maj

Komisja zobowiązuje się do zapewnienia bezprecedensowej przejrzystości negocjacji dotyczących brexitu

listopad

Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawia wyniki swojej pracy w Parlamencie Europejskim

czerwiec

Doroczna konferencja Europejskiej Sieci Rzeczników w Brukseli

grudzień

List do przewodniczącego Donalda Tuska w sprawie przejrzystości działań lobbingskich

2

Najważniejsze zagadnienia

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich pomaga obywatelom w sprawach związanych z działalnością instytucji, organów i agencji UE. Zakres spraw jest szeroki: od braku przejrzystości w procesach podejmowania decyzji i odmowy dostępu do dokumentów, przez przypadki łamania praw podstawowych, po kwestie umowne.

2.1. Dostęp do dokumentów

Najwięcej dochodzeń w 2017 r. dotyczyło dostępu do dokumentów UE i związanego z nim braku przejrzystości. Biorąc pod uwagę, że w wielu przypadkach konieczny jest niezwłoczny dostęp do dokumentów, Rzecznik postanowiła wprowadzić nową procedurę przyspieszoną, którą stosuje się w tych sprawach, dzięki czemu wnioskodawcy mają szansę dotarcia do dokumentów, których potrzebują w ciągu kilku tygodni, a nie miesięcy. Jesienią 2017 r. rozpoczęła się faza testowania systemu przyspieszonego, który zostanie w pełni wdrożony w 2018 r.

Jednym z dochodzeń dotyczących dostępu do dokumentów pomyślnie zakończonych w 2017 r., jeszcze przed wprowadzeniem procedury przyspieszonej, była sprawa Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex). Dotyczyła ona sposobu rozpatrzenia przez Frontex złożonego przez pewnego dziennikarza wniosku o upublicznienie wszystkich „raportów dotyczących poważnych incydentów” związanych z operacjami prowadzonymi przez Frontex w Bułgarii w latach 2015–2016. Dziennikarz zwrócił się do Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich z podejrzeniem, że Frontex nie dostarczył mu wszystkich istotnych materiałów, oraz że część korekt nie była zgodna z przepisami UE dotyczącymi dostępu do dokumentów (rozporządzenie (WE) nr 1049/2001).

Po przeprowadzeniu kontroli udostępnionych dokumentów Rzecznik zaproponowała, by Frontex wycofał część wprowadzonych zmian, udostępnił dodatkowe dokumenty i usprawnił swój wewnętrzny system wyszukiwania. Frontex wdrożył te propozycje i chwali sobie dobrą współpracę z biurem Rzecznika, ponieważ uświadomiła ona personelowi Agencji potrzebę wprowadzenia niezbędnych usprawnień w rozpatrywaniu wniosków o udzielenie dostępu do dokumentów.

Rezultaty zaobserwowane już w fazie wstępnej stanowią dowód na to, że nowy system przyniesie korzyści skarżącym. Dzięki dochodzeniu w sprawie dostępu do dokumentów dotyczących decyzji Komisji o zaprzestaniu postępowania w sprawie naruszenia przepisów przez Węgry w związku z umową o elektrowni jądrowej, skarżący otrzymał większość potrzebnych mu dokumentów w ciągu jednego miesiąca.

Wśród dochodzeń otwartych w ramach procedury przyspieszonej znalazła się sprawa dokumentów Komisji dotyczących wycieków, a także opiniowania przez Radę sprawa kandydatów na stanowiska sędziów i rzeczników generalnych w Trybunale Sprawiedliwości i w Sądzie UE.

Skargi dotyczące dostępu do dokumentów – cele przyjęte w odniesieniu do procedury przyspieszonej¹

Dzień 1 Wysłanie potwierdzenia, przydzielenie sprawy do zespołu ds. procedury przyspieszonej w biurze Rzecznika

W ciągu kilku dni Wystosowanie do zainteresowanej instytucji prośby o przesłanie kopii dokumentów

W ciągu 10 dni Spotkanie wstępne dotyczące sprawy w biurze Rzecznika

W ciągu 20 dni Ewentualnie spotkanie z instytucją UE

W ciągu 25 dni Ewentualnie drugie spotkanie dotyczące sprawy w biurze Rzecznika

W ciągu 35 dni Wydanie zalecenia, propozycji rozwiązania lub decyzji

W ciągu 40 dni Zatwierdzenie przez gabinet i Rzecznika

Uwaga: „Dzień” oznacza dzień roboczy. Bieg terminu rozpoczyna się pierwszego dnia roboczego po otrzymaniu dokumentu.

1. Niniejszy zarys dotyczy „normalnych” spraw, rozpatrywanych na mocy rozporządzenia (WE) nr 1049/2001, które nie są zbyt złożone.

2.2. Odpowiedzialność w procesie decyzyjnym UE

Aby Europejczycy mieli poczucie przynależności do UE, trzeba umożliwić im śledzenie przebiegu dyskusji na temat projektów aktów prawnych. Jest to nie tylko wskazane jako element demokratycznego procesu, ale może przynieść praktyczne rezultaty w postaci wykorzenia błędnych przekonań na temat tego, jak powstają przepisy UE i jaką rolę odgrywają w tym procesie rządy krajowe. Mając to na uwadze, Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich otworzyła w marcu **dochodzenie strategiczne** dotyczące otwartości i odpowiedzialności działalności legislacyjnej Rady UE. Przedłożyła Radzie 14 konkretnych pytań dotyczących sposobu postępowania z dokumentami legislacyjnymi powstającymi na posiedzeniach ambasadorów i zastępców ambasadorów państw członkowskich oraz ponad 150 komitetów i grup roboczych złożonych z krajowych pracowników służby cywilnej, w kontekście unijnych standardów i przepisów regulujących kwestie przejrzystości.

Po otrzymaniu odpowiedzi, w której Rada wskazała na ulepszenia na swojej stronie internetowej i usprawnienie systemu ewidencji, Rzecznik rozpoczęła konsultacje publiczne. Zadano pytania dotyczące działań, jakie Rada mogłaby podjąć, aby ułatwić wyszukiwanie dokumentów legislacyjnych, i trudności związanych z uzyskaniem dostępu do dokumentów dotyczących działalności organów przygotowawczych Rady. Respondentów zapytano także o to, jak ważna jest dla nich możliwość poznania stanowisk poszczególnych państw członkowskich. Wśród 21 odpowiedzi znalazły się opinie parlamentów, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i osób prywatnych. Rzecznik postanowiła także sprawdzić dokumenty dotyczące trzech przykładowych aktów prawnych z 2016 r., aby przyrzeć się wewnętrznemu procesowi ewidencjonowania, kategoryzacji i publikacji projektów aktów prawnych UE za pośrednictwem Rady. Dochodzenie to zakończy się w 2018 r.

Pod koniec 2017 r. przedmiotem zainteresowania Rzecznik stała się Rada Europejska, która decyduje o ogólnym kierunku działań UE i jej priorytetach politycznych. Biorąc pod uwagę kluczową rolę strategiczną Rady, Rzecznik Praw Obywatelskich zwróciła się do przewodniczącego Rady Europejskiej Donalda Tuska z prośbą o rozważenie publikowania informacji na temat spotkań prowadzonych przez niego samego i członków jego gabinetu z przedstawicielami grup interesu. Rzecznik zapytała również przewodniczącego Tuska, czy opublikowane zostaną sprawozdania z postępów w dyskusjach przywódców UE na temat ich dwuletniego programu prac (tzw. Agendy przywódców).

European Ombudsman

@EUombudsman suggests that @eucopresident Tusk holds meetings only with registered lobbyists
<http://europa.eu/!vK37fT> #eucouncil #euco

“ Publishing his meetings with lobbyists will allow President Tusk to give citizens a more complete picture of who is trying to influence EU decision-making, when and how.”
 Emily O'Reilly

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich sugeruje, by przewodniczący Tusk odbywał spotkania tylko z zarejestrowanymi lobbystami.

„Publikując informacje o swoich spotkaniach z lobbystami, przewodniczący Tusk umożliwi obywatelom dostęp do pełniejszych informacji na temat tego, kto próbuje wpłynąć na proces decyzyjny UE, kiedy i w jaki sposób”. Emily O'Reilly

EPACA

Working for greater #EUTransparency across all Institutions: @EUombudsman public consultation on Council preparatory groups' transparency in the legislative process

Działanie na rzecz większej przejrzystości UE we wszystkich instytucjach: publiczne konsultacje Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich w sprawie przejrzystości działań prowadzonych przez grupy przygotowawcze Rady UE w procesie ustawodawczym.

Dążenie do zwiększenia dostępności i odpowiedzialności procesu ustawodawczego w UE znalazło również wyraz w zainteresowaniu Rzecznik otwartością rozmów trójstronnych, czyli nieformalnych negocjacji dotyczących wniosków legislacyjnych, które odbywają się pomiędzy Parlamentem Europejskim i Radą UE w obecności Komisji Europejskiej. Odpowiedzi udzieliły trzy instytucje, które szczegółowo opisały, w jaki sposób wdrażają propozycje Rzecznik Praw Obywatelskich (sformułowane w 2016 r.). Przyjęte przez Rzecznik z zadowoleniem **zmiany** obejmują rozpoczęcie prac nad wspólną bazą danych dotyczących ustawodawstwa,

informowanie o uczestnictwie w negocjacjach w ramach rozmów trójstronnych wysokich rangą urzędników oraz oceny sposobów skuteczniejszego publikowania dat nadchodzących rozmów trójstronnych i skrótowych porządków obrad.

O ile dochodzenia w sprawie przejrzystości rozmów trójstronnych i procedur legislacyjnych Rady dotyczyły tworzenia przepisów unijnych, w niektórych przypadkach konieczna jest publikacja dodatkowych informacji na temat już przyjętych przepisów. Tak było w przypadku systemu stosowanego przez Komisję w celu zapewnienia właściwego wdrażania przepisów unijnych w państwach członkowskich. System ten, znany jako EU Pilot, umożliwia Komisji śledzenie postępów i nawiązanie dialogu z państwem członkowskim bez uruchamiania postępowania w sprawie naruszenia przepisów. Skargi dotyczące braku przejrzystości tego systemu skłoniły Rzecznik do wszczęcia **dochodzenia strategicznego**, w ramach którego poprosiła o szczegółowe informacje

dotyczące programu, w tym o wyjaśnienie, jakie kroki podejmuje Komisja w przypadku, gdy państwo członkowskie notorycznie udziela odpowiedzi po terminie lub w sposób niewystarczająco szczegółowy. Rzecznik zamknęła dochodzenie we wrześniu, formułując praktyczne propozycje, które miały ułatwić społeczeństwu śledzenie działań podejmowanych przez Komisję w tym obszarze. Jedną z sugestii dotyczyła publikacji listy dialogów otwartych w ramach EU Pilot oraz statusu każdego z nich.

Jeszcze przed oficjalnym otwarciem negocjacji w sprawie brexitu Rzecznik Praw Obywatelskich zwróciła się do **Komisji i Rady**, aby przypomnieć obu instytucjom o znaczeniu przejrzystości, szczególnie zważywszy na różnorodne i daleko idące konsekwencje wyjścia Wielkiej Brytanii z UE dla pojedynczych osób, ich rodzin i przedsiębiorstw. Obie instytucje odpowiedziały pozytywnie: Komisja zobowiązała się do zapewnienia wyjątkowej i bezprecedensowej przejrzystości procesu, a Rada opracowała „wytoczne” dotyczące publikacji dokumentów. W swoim liście Rzecznik Praw Obywatelskich zwróciła również uwagę na znaczenie publikowania informacji o wkładzie w proces poszczególnych zainteresowanych stron; zagadnienie to prawdopodobnie będzie nabierać znaczenia z czasem, na kolejnych etapach negocjacji. Rzecznik O'Reilly zwróciła się również do każdego z członków Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich, przypominając im, że mogą korzystać z pośrednictwa jej biura w kontaktach z ekspertami z Komisji i innych instytucji UE w związanych z brexitem sprawach dotyczących unijnych przepisów prawa i praktyk.

European Ombudsman

The Ombudsman welcomes Commission President @JunckerEU commitment to 'unique and unprecedented' transparency [https://www.ombudsman.europa.eu/en/press/release.faces/en/79475/html.bookmark ... #Brexit](https://www.ombudsman.europa.eu/en/press/release.faces/en/79475/html.bookmark...#Brexit)

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich z zadowoleniem przyjmuje deklarację przewodniczącego Komisji Europejskiej Jeana-Claude'a Junckera dotyczącą wyjątkowej i bezprecedensowej przejrzystości.

„Moje biuro będzie czuwać nad tym, by obecne, proaktywne podejście do przejrzystości utrzymano przez cały czas trwania negocjacji w sprawie brexitu”. Emily O'Reilly

2.3. Przejrzystość lobbingu

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich Emily O'Reilly przemawiająca podczas warsztatów „Rejestr UE służący przejrzystości – lobbing, Parlament i publiczne zaufanie”, zorganizowanych przez Parlament Europejski w maju.

Główne dochodzenie strategiczne Rzecznik Praw Obywatelskich dotyczące otwartości grup ekspertów, czyli setek grup, których członkowie służą Komisji swoją specjalistyczną wiedzą, zakończyło się sukcesem jesienią 2017 r. Biorąc pod uwagę publiczne konsultacje w tej sprawie, Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawiła w 2016 r. szereg propozycji dotyczących usprawnienia nadzoru Komisji nad tymi grupami. W połowie 2016 r. Komisja ogłosiła przegląd obowiązujących zasad. Ostateczną decyzję Rzecznik Praw Obywatelskich opublikowano jesienią 2017 r., co pozwoliło pracownikom jej biura przeanalizować, czy zapowiedziane reformy zostały faktycznie wdrożone.

Zmiany w systemie obejmowały wprowadzenie prawnie wiążących zasad i odpowiedzialności politycznej. Co więcej, członkowie grup ekspertów muszą figurować w rejestrze przejrzystości; powinno się organizować publiczne zaproszenia do składania wniosków o członkostwo i opracowywać polityki dotyczące konfliktu interesów poszczególnych ekspertów. Rzecznik zapowiedziała, że będzie monitorować, w jaki sposób Komisja realizuje swoje dwa szczegółowe zalecenia dotyczące grup ekspertów, tj. publikację „miarodajnych i kompletnych” protokołów oraz zapewnienie przejrzystości posiedzeń grupy.

W reakcji na kolejną już skargę w tej sprawie, Rzecznik wszczęła dochodzenie dotyczące zaangażowania Europejskiego Banku Centralnego (EBC) w działalność Grupy Trzydziestu (G30), która jest prywatną grupą z siedzibą w Stanach Zjednoczonych, zrzeszającą szefów kilku największych banków prywatnych i banków centralnych, a także przedstawicieli środowiska akademickiego i instytucji międzynarodowych. EBC sprawuje nadzór nad niektórymi z reprezentowanych przez grupę banków, które prowadzą działalność na skalę globalną. Nie bez wpływu na decyzję Rzecznik o wszczęciu dochodzenia było to, że w ostatnich latach powierzono EBC większe obowiązki w zakresie nadzoru bankowego. Po spotkaniu przedstawicieli biura Rzecznik Praw Obywatelskich z przedstawicielami Banku, podczas którego dokonano przeglądu dokumentów wyjaśniających charakter zaangażowania EBC w G30 i omówiono je, Rzecznik skierowała do EBC kilka konkretnych pytań.

Dotyczyły one składu i finansowania G30, publikowania przez EBC porządków obrad i przebiegu posiedzeń G30, liczby posiedzeń, w których uczestniczyli obecni i byli prezesi EBC oraz członkostwa w G30

banków nadzorowanych obecnie przez EBC. EBC odpowiedział, że uważa spotkania G30 za leżące w interesie publicznym, oraz że członkostwo prezesa EBC Mario Draghiego w G30 nie stoi w sprzeczności z niezależnością i rzetelnością funkcjonowania EBC. Po przeanalizowaniu odpowiedzi Rzecznik zaleciła, by Mario Draghi **zawiesił członkostwo** w G30 do końca swojej kadencji, co pozwoli chronić Bank i jego prezesa przed ewentualnymi oskarżeniami o działania podważające zasadę niezależności EBC. Rzecznik zaleciła również, by przyszli prezesi EBC rezygnowali z członkostwa w G30.

W maju Rzecznik Praw Obywatelskich skorzystała z dorocznej konferencji prasowej, aby oficjalnie ogłosić „listę zakazów i zaleceń” dla urzędników, zawierającą zasady, jakimi powinni kierować się w kontaktach z lobbystami. Lista, którą przekazano personelowi Komisji i Rady i opublikowano na Twitterze, stanowi praktyczny przewodnik dla urzędników publicznych UE, wyjaśniający im różne rodzaje działalności lobbingsowej.

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

PL

Praktyczne zalecenia

dla funkcjonariuszy publicznych w kontaktach z przedstawicielami grup interesu

ZALECENIA

- 1 Przed spotkaniem lub przyjęciem zaproszenia na wydarzenie sprawdź, czy dany przedstawiciel grupy interesu jest zarejestrowany w **unijnym rejestrze służącym przejrzystości**.
- 2 Dobrze się przygotuj i sprawdź, czyje interesy reprezentują i **kto finansuje ich działalność**. Poproś o dodatkowe informacje, jeśli ich potrzebujesz.
- 3 Upewnij się, że przedstawiciele wcześniej wskazali **cel spotkania / temat** rozmowy, imiona i nazwiska uczestników oraz organizację i/lub klientów, w imieniu których występują, a także wszelkie pozostałe istotne informacje.
- 4 Oceń **ryzyko wystąpienia konfliktu** pomiędzy Twoimi prywatnymi interesami a interesem publicznym i staraj się unikać takich konfliktów; zastanów się, jak dana interakcja może być postrzegana.
- 5 Jeżeli masz wątpliwości, **nie podejmuj pochopnych działań i zastanów się**, jak działać dalej. W razie konieczności skonsultuj się ze swoim kierownictwem, a jeżeli zostanie podjęta decyzja o tym, że powinieneś działać dalej, dodaj notę wyjaśniającą do akt.
- 6 Pamiętaj, że nie wszystkie spotkania z przedstawicielami grup interesu odbywają się w kontekście formalnym. Lobbying może mieć miejsce również podczas spotkań nieformalnych i w **kontaktach towarzyskich**. Pamiętaj, aby zawsze zachować profesjonalizm.
- 7 Prowadź systematyczną **dokumentację**: zapisuj daty i miejsca spotkań, nazwiska uczestników lub klientów i nazwy organizacji oraz poruszane zagadnienia. Korzystaj z oficjalnego systemu zarządzania aktami funkcjonującego w Twojej organizacji.
- 8 Przestrzegaj obowiązujących **wymogów ujawniania informacji**: na przykład w Komisji należy przekazywać szczegółowe informacje na temat spotkań przedstawicieli grup interesu z komisarzami, członkami gabinetu i dyrektorami generalnymi.
- 9 Zgłaszaj praktyki lobbingsowe, które można uznać za niedopuszczalne, szczególnie w świetle **Kodeksu postępowania** w odniesieniu do przedstawicieli grup interesu unijnego rejestru służącego przejrzystości.
- 10 Zapoznaj się ze szczegółowymi zasadami, które mają zastosowanie do Twojej organizacji, **np. poprzez szkolenia**. Jeżeli szczegółowe zasady różnią się od niniejszych praktycznych zaleceń, zasady te zasadniczo mają pierwszeństwo.

ZAKAZY

- 1 Spotkania się z przedstawicielami grup interesów, którzy nie są zarejestrowani w **unijnym rejestrze służącym przejrzystości**, jeżeli Twoje zasady tego zabraniają lub nie pochwalają; poproś przedstawiciela o zarejestrowanie się, jeżeli jego działalność mieści się w tym zakresie.
- 2 Niezważania na **motywy**, którymi kierują się osoby, proszące o spotkanie lub zapraszające Cię do udziału w organizowanym przez siebie wydarzeniu. Lobbying uprawia wiele organizacji, w tym firmy doradcze, firmy prawnicze, organizacje pozarządowe, ośrodki analityczne, inicjatywy oddolne itd.
- 3 Utrzymywanie kontaktów z przedstawicielem jednej grupy interesu bez umożliwienia **innym grupom** skorzystania z podobnej możliwości.
- 4 Przyjmowania zaproszeń na spotkania lub wydarzenia, które mogłyby postawić Twoją organizację w **kłopotliwej sytuacji**.
- 5 Zapominania o **przekazywaniu informacji** odpowiednim współpracownikom i kierownictwu na temat odbytych spotkań i wydarzeń.
- 6 Przyjmowania zaproszeń oraz organizowania spotkań **poza godzinami pracy** i poza pomieszczeniami służbowymi. Jeżeli uczęszczasz na takie spotkania, pomyśl o tym, aby poinformować swoje kierownictwo i zaangażować współpracownika.
- 7 Składania oświadczeń lub wykonywania działań, które mogłyby być postrzegane jako **preferencyjne traktowanie** danego przedstawiciela grupy interesu.
- 8 Dawania do zrozumienia przedstawicielom grup interesu, że jakkolwiek rada, pomysł czy informacja mogą lub będą mieć **zasadnicze znaczenie w procesie decyzyjnym**.
- 9 Udostępniania informacji, których **nie masz prawa** udostępniać, lub niewłaściwego wykorzystywania poufnych informacji.
- 10 Przyjmowania wyrazów **gościnności** ze strony przedstawicieli grup interesu bez starannego rozważenia i ustalenia, czy jest to zgodne z obowiązującymi zasadami. W razie konieczności zgłaszaj informacje na temat otrzymanych upominków i wyrazów gościnności.

2.4. Prawa podstawowe

Rzecznik regularnie rozpatruje skargi dotyczące praw podstawowych, takich jak równość czy niedyskryminacja. W listopadzie 2017 r. z powodzeniem zakończono dochodzenie w sprawie skargi złożonej przez młodego Austriaka, który odbył bezpłatny staż w delegaturze UE w Azji. Rzecznik zaleciła, aby stażyści w delegaturach UE otrzymywali stosowne wynagrodzenie, ustalone z uwzględnieniem kosztów utrzymania w danym kraju, co otworzy dostęp do staży przynajmniej części osób o ograniczonych możliwościach finansowych. Wysoka przedstawiciel Federica Mogherini odpowiedziała pozytywnie na to zalecenie. Następnie Rzecznik Praw Obywatelskich zwróciła się do władz budżetowych, podkreślając znaczenie tej kwestii, w tym fakt, iż przyznanie stażystom wynagrodzenia będzie dowodem na przestrzeganie przez UE zasady niedyskryminacji, ponieważ umożliwi uczestnictwo w stażu przynajmniej części osób dysponujących bardziej ograniczonymi zasobami finansowymi. W listopadzie Parlament i Rada zatwierdziły budżet na 2018 r., w którym 1,2 mln euro przeznaczono na wynagrodzenia dla stażystów w delegaturach UE.

Hiszpańskie organizacje pozarządowe i obywatele zwrócili się do Rzecznik ze skargą przeciw Komisji dotyczącą przyjętego w 2016 r. porozumienia między UE a Turcją. Na mocy porozumienia, Turcja miała przyjąć przybywających do Grecji migrantów o nieuregulowany statusie, w zamian za co UE zgodziła się zwiększyć pomoc dla Turcji. Skarżący zarzucili Komisji, że nie odpowiedziała lub nie udzieliła zadowalającej odpowiedzi na wyrażone przez nich obawy dotyczące nieprzeprowadzenia oceny wpływu porozumienia na ochronę praw osób ubiegających się o azyl i migrantów powracających z Grecji do Turcji. Rzecznik wezwała Komisję do ujęcia w przyszłych sprawozdaniach z postępów we wdrażaniu porozumienia osobnej części poświęconej zagrożeniom związanym z nieprzestrzeganiem praw człowieka oraz krokom podejmowanym w celu przeciwdziałania tego rodzaju ryzyku.

Jednocześnie Rzecznik Praw Obywatelskich zauważyła, że jedynym wiarygodnym źródłem informacji na temat umowy UE-Turcja był komunikat prasowy. Wskazała, że na początku 2017 r. Sąd Unii Europejskiej wydał opinię, iż oświadczenia UE-Turcja nie można uznać za środek przyjęty przez Radę Europejską ani żadną inną instytucję UE. W związku z tym, Rzecznik wezwała Radę do rozważenia zmiany treści komunikatu prasowego, aby dokładniej odzwierciedlał on rzeczywistość prawną.

European Ombudsman

#EOpress: Ombudsman welcomes EU decision to pay trainees in EU foreign delegations
<http://europa.eu/!TR48JV>

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich z zadowoleniem przyjmuje decyzję UE o przyznaniu wynagrodzeń stażystom w delegacjach zagranicznych UE.

„UE dowodzi w ten sposób swojego zobowiązania do przestrzegania zasady niedyskryminacji, ponieważ wprowadzone zmiany otwierają dostęp do staży przynajmniej części osób o ograniczonych możliwościach finansowych”. Emily O'Reilly

2.5. Kwestie etyczne

Po kilku publicznych interwencjach Rzecznik Praw Obywatelskich dotyczących znaczenia surowych zasad etycznych obowiązujących komisarzy, a także pod naciskiem Parlamentu Europejskiego i kilku grup reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, Komisja ogłosiła we wrześniu propozycje kolejnych zmian kodeksu postępowania dla komisarzy oraz zreformowania Komisji ds. Etyki. Komisja ds. Etyki sprawdza między innymi, czy działania, które komisarze planują podjąć po opuszczeniu urzędu, są zgodne z ich zobowiązaniami wynikającymi z treści traktatów. Zmiany obejmują przedłużenie okresu dzielącego odejście ze stanowiska i ponowne zatrudnienie członków Komisji (tzw. „cooling-off period”), podczas którego byli komisarze mają obowiązek poinformować Komisję o zamiarze podjęcia aktywności zawodowej; okres ten przedłużono do dwóch lat w przypadku komisarzy i do trzech w przypadku przewodniczących Komisji. Kolejna zmiana polega na tym, że Komisja będzie aktywnie publikować opinie Komisji ds. Etyki na temat stanowisk obejmowanych przez byłych komisarzy. Działania Komisji oraz kompetencje i rola Komisji ds. Etyki również były przedmiotem dochodzenia Rzecznik Praw Obywatelskich. Pracownicy biura Rzecznika zbadali, w jaki sposób Komisja ds. Etyki opracowała swoje opinie w odniesieniu do kilku byłych członków Komisji (akta wybrano jedynie w celu zilustrowania metod pracy Komisji ds. Etyki) i zadali Komisji Europejskiej kilka pytań dotyczących sposobu funkcjonowania Komisji ds. Etyki. Wyniki przeprowadzonej przez Rzecznik analizy informacji przekazanych przez Komisję i zapowiedzianych zmian zostaną opublikowane w 2018 r.

Rzecznik zamknęła również dochodzenie w sprawie obowiązujących w Komisji zasad zapobiegania konfliktom interesów doradców specjalnych, czyli ekspertów udzielających komisarzom specjalistycznych porad na zasadzie *ad hoc*. W trakcie dochodzenia Komisja udoskonaliła system, dzięki czemu w czerwcu Rzecznik stwierdziła, że obowiązujące zasady stanowią zadowalającą podstawę do zarządzania potencjalnymi konfliktami interesów. Zasugerowała przy tym, by Komisja wprowadziła dalsze usprawnienia, m.in. przyjęła bardziej aktywne podejście do oceny konfliktów interesów i ułatwiła obywatelom dostęp do informacji na temat doradców specjalnych.

Przepisy wykonawcze dotyczące „drzwi obrotowych”, czyli sytuacji, w której pracownicy UE podejmują pracę w sektorze prywatnym lub odwrotnie, przechodzą do instytucji UE z sektora prywatnego, mają kluczowe znaczenie dla utrzymania wysokich standardów etycznych w administracji publicznej. Rzecznik Praw Obywatelskich zwróciła się do 15 instytucji i agencji z pytaniem o to, jak wdrażają przepisy UE dotyczące „drzwi obrotowych” wprowadzone na mocy regulaminu pracowniczego (art. 16).

Stanowią one, że po odejściu ze stanowiska, byli urzędnicy wyższego szczebla przez rok nie mogą prowadzić działalności lobbingowej wobec byłych współpracowników w obszarach, za które byli odpowiedzialni podczas trzech ostatnich lat służby. Zobowiązują także każdą instytucję do corocznego publikowania informacji na temat spełnienia tego obowiązku, w tym listy poddanych ocenie przypadków. Rzecznik podjęła również działania następcze w związku z wcześniejszym dochodzeniem: przeanalizowała, w jaki sposób Komisja wdraża jej wytyczne i sugestie dotyczące postępowania w sytuacjach „drzwi obrotowych”. Analiza ma być przygotowana w 2018 r.

European Ombudsman

Post-mandate activities - why did the @EU_Commission not issue a decision in the case of its former President?

[https://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/en/81348/html.bookmark ...](https://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/en/81348/html.bookmark...)

Działania po zakończeniu kadencji: dlaczego Komisja Europejska nie wydała decyzji w sprawie byłego przewodniczącego José Manuela Barroso?

„Obejmując stanowiska i przyjmując inne korzyści po opuszczeniu urzędu, byli komisarze UE są zobowiązani do uczciwości i dyskrecji”. Emily O'Reilly

2.6. Agencje i inne organy UE

Drugą najliczniejszą kategorię w 2017 r. stanowiły skargi dotyczące działalności agencji i innych organów UE. Jedną ze skarg, którą zamknęła Rzecznik Praw Obywatelskich, dotyczyła postępowania Europejskiej Agencji Leków (EMA) w odniesieniu do szczepionki przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV). Rzecznik zbadała w szczególności, w jaki sposób EMA przeprowadziła procedurę wyjaśniającą, czyli związaną z pytaniami na temat leków już obecnych na rynku, dotyczącą szczepionki przeciwko HPV zapobiegającej rakowi szyjki macicy.

Procedurę wyjaśniającą przeprowadził Komitet ds. Oceny Ryzyka w ramach Nadzoru nad Bezpieczeństwem Farmakoterapii, który monitoruje na potrzeby EMA bezpieczeństwo leków dostępnych na rynku. Komitet zbadał, czy istnieje związek przyczynowy pomiędzy szczepieniem przeciwko HPV a dwoma syndromami i stwierdził, że nie ma dowodów potwierdzających istnienie takiego związku. Rzecznik uznała, że przeprowadzona przez Komitet analiza dowodów naukowych była wyczerpująca i niezależna. Rzecznik O'Reilly zasugerowała, by w przyszłości EMA przekazywała jak najwięcej informacji na temat prac naukowych swoich komitetów i posiadanych dokumentów, co ułatwi obywatelom składanie wniosków o dostęp do nich.

EU Medicines Agency

The @EUombudsman concluded that EMA's safety review of HPV vaccines was complete and independent <http://bit.ly/2hMeFOF> #vaccineswork

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdziła, że ocena bezpieczeństwa przeprowadzona przez EMA w odniesieniu do szczepionek przeciwko HPV była wyczerpująca i niezależna.

EMA była również przedmiotem osobnego dochodzenia prowadzonego w 2017 r. przez Rzecznik z własnej inicjatywy. To [strategiczne dochodzenie](#) dotyczyło przyjętych przez EMA zasad regulujących interakcje z firmami farmaceutycznymi przed złożeniem przez te firmy wniosków o pozwolenie na dopuszczenie do obrotu. Rzecznik zauważyła, że takie interakcje leżą w interesie publicznym, jeżeli przyczyniają się do opracowania i dostępności wysokiej jakości, skutecznych i dostatecznie bezpiecznych leków, ale istnieje ryzyko, że mogą wpłynąć na późniejsze decyzje EMA dotyczące wniosków o pozwolenie na dopuszczenie do obrotu.

Wydarzenie zorganizowane w październiku przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich pod hasłem „Agencje UE: Jak zarządzać ryzykiem utraty reputacji” i uczestnicy panelu (od lewej do prawej): Tracey Brown, dyrektor Sense about Science; Bernhard Url, dyrektor wykonawczy EFSA; Emily O'Reilly, Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich; moderator Dave Keating; Monique Goyens, dyrektor generalna BEUC; Jukka Malm, zastępca dyrektora wykonawczego ECHA.

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich Emily O'Reilly, z uczestnikiem panelu Bernhardem Urlem, dyrektorem wykonawczym EFSA i moderatorem Davem Keatingiem, podczas wydarzenia zorganizowanego przez Europejską Rzecznik w październiku pod hasłem „Agencje UE: Jak zarządzać ryzykiem utraty reputacji”.

We wrześniu pracownicy biura Rzecznika Praw Obywatelskich spotkali się z przedstawicielami EMA, aby omówić początkową reakcję EMA na dochodzenie. W grudniu opublikowano sprawozdanie ze spotkania, podczas którego szczegółowo przedyskutowano obawy Rzecznik związane z tzw. działaniami poprzedzającymi złożenie wniosku. Dochodzenie będzie kontynuowane w 2018 r., a na pierwszy kwartał zaplanowano konsultacje publiczne w tej sprawie.

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) był przedmiotem [skargi](#) złożonej przez francuskie stowarzyszenie w związku z nieudzieleniem przez EFSA odpowiedzi na szereg pytań dotyczących jego roli w procesie zatwierdzania jednej z odmian genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy. EFSA zastosował się do propozycji Rzecznik Praw Obywatelskich, przekazując skarżącemu stosowne informacje. Rzecznik zasugerowała również, że w przyszłości EFSA powinien podawać do publicznej wiadomości dodatkowe informacje przekazane przez wnioskodawców w odpowiedzi na prośby o wyjaśnienie.

Rzecznik regularnie organizuje otwarte wydarzenia, których celem jest zgłębienie tematów związanych z jej pracą. W październiku tematem przewodnim były agencje UE i ich sposoby radzenia sobie z ryzykiem uszczerbku dla reputacji. Zadaniem agencji jest gwarantowanie obywatelom bezpieczeństwa we wszystkich obszarach życia: od bezpieczeństwa żywności, którą spożywamy, przez chemikalia, na które jesteśmy narażeni, leki, które przyjmujemy, aż po samoloty, którymi podróżujemy, dlatego kwestia zaufania publicznego ma w ich

przypadku kluczowe znaczenie. Podczas [wydarzenia](#) przeanalizowano, w jaki sposób agencje mogą wdrażać najwyższe standardy etyczne i standardy przejrzystości, aby chronić swoją reputację.

Wśród uczestników panelu znaleźli się Bernhard Url, dyrektor wykonawczy Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA); Jukka Malm, zastępca dyrektora zarządzającego Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA); Monique Goyens, dyrektor Europejskiej Organizacji Konsumentów (BEUC) oraz Tracey Brown, dyrektor Sense about Science. Bernhard Url zauważył, że EFSA stara się zapewnić sobie publiczne zaufanie, koncentrując się na „kompetencji” rozumianej jako jakość pracy, a także na „charakterze”, czyli sposobie wykonywania obowiązków. Jukka Malm oświadczył, że ECHA dąży do pełniej przejrzystości swojej działalności, nie tylko w zakresie wyników już przeprowadzonych badań, ale także planowanych prac.

Bernhard Url

Thank you for the lively debate we had on a crucial matter for [#EUAgencies](#): public [#trust](#) in our work [#EOdebate17](#)

Bernhard Url, dyrektor wykonawczy EFSA: „Dziękuję za ożywioną debatę, która dotyczyła sprawy zasadniczej dla agencji UE: zaufania publicznego do naszej pracy”.

2.7. Zamówienia i dotacje unijne

Komisja nadzoruje ogromną liczbę projektów finansowanych ze środków UE. Przeprowadza rygorystyczne kontrole, które mają zapewnić, że publiczne pieniądze są odpowiednio wydatkowane. Bywa to jednak przyczyną sporów, a wykonawcy często zwracają się do Rzecznika z prośbą o ich rozstrzygnięcie.

Na przykład pewna belgijska organizacja typu non-profit wzięła udział w finansowanym przez UE projekcie, którego celem było wspieranie osób starszych w korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnych. Organizacja zwróciła się do Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich po tym, jak Komisja uznała system rejestracji czasu pracy w ramach projektu za nierzetelny i zapowiedziała w związku z tym podjęcie kroków służących odzyskaniu ponad 85 000 EUR. Rzecznik Praw Obywatelskich przeprowadziła dochodzenie w tej sprawie i stwierdziła, że przeprowadzający kontrolę uznali za uzasadnione działania przeprowadzone przez skarżącego w zakresie dwóch konkretnych rezultatów, podobnie jak czas

poświęcony na ich wykonanie. W związku z tym zasugerowała, by Komisja zmniejszyła kwotę, którą zamierza odzyskać, z uwzględnieniem tych dwóch rezultatów. Komisja przychyliła się do propozycji, obniżając żadaną kwotę o prawie 37 000 EUR. Dochodzenie Rzecznik Praw Obywatelskich dotyczące innych aspektów tej sprawy jest nadal w toku.

Holenderska firma konsultingowa specjalizująca się w innowacjach była członkiem konsorcjum, które zrealizowało współfinansowany przez Komisję projekt służący stworzeniu i wdrożeniu „partnerstwa na rzecz innowacji w obszarze wody”. Firma zwróciła się do Rzecznik po tym, jak Komisja zapowiedziała zmniejszenie dotacji, powołując się na swoje wątpliwości dotyczące projektu. Skarżący odparł, że Komisja nieprawidłowo oceniła projekt. W trakcie dochodzenia Komisja zaproponowała, że dokona ponownej oceny projektu, uwzględniając nowe dokumenty dostarczone przez firmę doradcą. Rzecznik uznała sprawę za rozwiązaną i zamknęła dochodzenie.

2.8. Udział obywateli w kształtowaniu polityki UE

Europejska inicjatywa obywatelska (EIO), którą uruchomiono w 2012 r., umożliwia obywatelom wyrażenie poparcia dla określonej polityki lub zagadnienia, które ich zdaniem powinny stać się przedmiotem działań ustawodawczych Komisji. Jedną z pierwszych inicjatyw podjętych przez obecną Rzecznik Emily O'Reilly po objęciu stanowiska w 2013 r. było otwarcie strategicznego dochodzenia w sprawie prawidłowego funkcjonowania procedury europejskiej inicjatywy obywatelskiej w obliczu zgłaszanych przeszkód technicznych utrudniających organizację EIO. Rzecznik przedstawiła kilka propozycji dotyczących usprawnienia zbierania podpisów i większej przejrzystości procesu selekcji inicjatyw.

W 2017 r. Rzecznik Praw Obywatelskich uczestniczyła także w zorganizowanych przez Komisję konsultacjach dotyczących zmiany rozporządzenia w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Wiele sugestii Rzecznik znalazło odzwierciedlenie w ogłoszonych we wrześniu propozycjach Komisji, m.in. ustanowienie bezpłatnego, internetowego systemu gromadzenia informacji w ramach EIO, uproszczenie wymogów dotyczących danych oraz sprawniejsze przygotowywanie wysłuchań w związku z udanymi EIO i ułatwianie obywatelom uczestnictwa w nich. Rzecznik Praw

ECI Campaign

.@EUombudsman backs plea for #ECI revision. Thank you, Emily O'Reilly! #ECIreform #deardemocracy @Volksentscheid <http://www.citizens-initiative.eu/european-ombudsman/> ...

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich popiera wniosek o dokonanie przeglądu europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Dziękujemy Emily O'Reilly!

Obywatelskich będzie uważnie śledziła tę sprawę, monitorując publikowane przez Komisję wyjaśnienia dotyczące dokonywanych przez nią wyborów związanych z europejskimi inicjatywami obywatelskimi.

Innym sposobem angażowania obywateli w unijny proces polityczny są publiczne konsultacje dotyczące planowanych przepisów prawnych. Komisja, która jest odpowiedzialna za opracowywanie przepisów unijnych, regularnie korzysta z tego instrumentu. Jego przydatność zależy jednak od stopnia dostępności

konsultacji dla osób indywidualnych i organizacji.

W 2016 r. pewien obywatel Hiszpanii zwrócił się do Rzecznik, twierdząc, że konsultacje społeczne rzadko prowadzone są w 24 językach urzędowych UE.

W trakcie dochodzenia Komisja opracowała nową, ulepszoną politykę językową na potrzeby konsultacji społecznych.

Nowe zasady, które weszły w życie dnia 28 kwietnia 2017 r., obejmują m.in. tłumaczenie konsultacji publicznych związanych z programem prac Komisji na wszystkie języki urzędowe UE. W ramach nowej polityki wprowadzono również procedurę służącą ustaleniu, na które języki powinny być tłumaczone inne konsultacje publiczne. W swojej [decyzji](#) z grudnia 2017 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zapowiedziała, że będzie monitorować wdrażanie nowego systemu i zasugerowała, by na specjalnej stronie internetowej poświęconej konsultacjom społecznym znalazła się sekcja opisująca nową politykę językową Komisji i wyjaśniająca, dlaczego niektóre konsultacje nie są dostępne we wszystkich językach UE.

3

Komunikacja i współpraca

3.1. Nagroda za dobrą administrację

W marcu Rzecznik zorganizowała pierwszą w historii ceremonię wręczenia nagród za dobrą administrację. Do nagrody nominowano **90 projektów** z głównych instytucji UE, a także wielu agencji i innych organów. Nagrody przyznano w **siedmiu kategoriach**, a główną nagrodą za dobrą administrację w 2017 r. uhonorowano projekt Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności promujący unijną współpracę w zakresie wymiany istotnych informacji i fachowej wiedzy, która pozwala pomóc milionom Europejczyków cierpiących na rzadkie choroby.

Nominowane do nagrody projekty były bardzo zróżnicowane: od innowacyjnych sposobów angażowania obywateli w tworzenie polityki, przez łatwo dostępne bazy danych, przekazywanie zrozumiałych wyjaśnień dotyczących polityk i programów UE, transmitowanie na żywo w internecie posiedzeń ekspertów, po wykorzystanie technologii informatycznych na potrzeby skutecznego i bardziej otwartego świadczenia usług publicznych. Służba medyczna Rady UE również otrzymała specjalną nagrodę za swoją pracę, w tym za pomoc udzieloną ofiarom ataku terrorystycznego w brukselskim metrze w 2016 r.

Laureaci nagrody za dobrą administrację w 2017 r. reprezentujący Dyrekcję Generalną ds. Zdrowia Komisji Europejskiej otrzymują nagrodę z rąk Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich Emily O'Reilly.

Nagroda stanowi odzwierciedlenie indywidualnego i zbiorowego wysiłku pracowników służby cywilnej UE, którzy swoją pracą pragną przyczynić się do pozytywnych zmian w swoich obszarach działalności. Rzecznik Praw Obywatelskich zauważyła, że chociaż jej zadanie polega przede wszystkim na nadzorowaniu funkcjonowania służby cywilnej UE, ma także obowiązek wyrażania uznania za dobrze wykonywaną pracę. Rzecznik zwróciła uwagę na to, że inauguracyjna ceremonia wręczenia nagród zbiegła się w czasie z rocznicą przyjęcia traktatu rzymskiego.

Pierwsza ceremonia wręczenia nagród Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich za dobrą administrację.

European Ombudsman

We have received some outstanding projects for the #EOAward & they are worth knowing in detail. Have a look here: <http://europa.eu/!UN47uU>

Do nagrody Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich za dobrą administrację zgłoszono kilka wyjątkowych projektów, którym warto się przyjrzeć bliżej.

3.2. Komunikacja

Celem pięcioletniej strategii Rzecznika Praw Obywatelskich „W stronę 2019 r.” jest zwiększenie wpływu, znaczenia i widoczności biura. Dzięki większej widoczności obywatele, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe i inne podmioty będą wiedzieć, do kogo mogą się zwrócić w przypadku problemów z instytucjami UE.

Dzięki skutecznej realizacji strategii Urząd odnotował również wzrost ogólnej liczby skarg rozpatrywanych w 2017 r. (z 1 880 do 2 181), a także liczby skarg dotyczących spraw mieszczących się w zakresie kompetencji Rzecznika Praw Obywatelskich (z 711 do 751). Zwiększyła się także liczba spraw bardziej złożonych i dotyczących większej liczby zagadnień związanych z szerszym interesem publicznym.

Oprócz działań służących dotarciu do zainteresowanych stron, takich jak stowarzyszenia przedsiębiorców i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, biuro stara się również wyeksponować działalność Rzecznika Praw Obywatelskich w mediach i na platformach społecznościowych, wykorzystując je do przekazywania informacji na temat konkretnych dochodzeń lub zwrócenia uwagi na inne działania prowadzone przez Rzecznika Praw Obywatelskich.

Na prowadzonym przez biuro Rzecznika koncie na Twitterze, *@EUOmbudsman*, odnotowano 16-procentowy wzrost liczby obserwujących (obecnie ponad 19 000) w okresie od 2016 do 2017 r. Najpopularniejszy był tweet, w którym Rzecznik wyraziła uznanie dla zobowiązania Komisji do „wyjątkowej” i „bezprecedensowej” przejrzystości procedur związanych z brexitem. Inne popularne tweety dotyczyły ceremonii wręczenia nagród za dobrą administrację, a także prowadzonego przez Rzecznik dochodzenia, w którym proszono EBC o wyjaśnienie jego zaangażowania w działalność Grupy Trzydziestu. Biuro jest teraz obecne także na innych platformach społecznościowych, tj. na Medium i Instagramie, co pozwoli informacjom o działalności Rzecznika trafić do nowych odbiorców.

Biuro kontynuowało przekształcanie strony internetowej, aby uczynić ją bardziej przyjazną dla użytkowników. Nowa strona zostanie uruchomiona w 2018 r.

Gundi Gadesmann

.@EUombudsman O'Reilly discusses #Council & #lobbying transparency and #ParadisePapers with Nordic journalists

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich Emily O'Reilly omawia kwestie związane z Radą UE, przejrzystością lobbingu i „Paradise Papers” ze skandynawskimi dziennikarzami.

3.3. Stosunki z instytucjami UE

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich podczas spotkania z przewodniczącym Parlamentu Europejskiego Antonio Tajanem.

3.3.1. Parlament Europejski

Silne i trwałe relacje z Parlamentem Europejskim mają ogromne znaczenie dla Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Parlament Europejski jest głosem wszystkich Europejczyków i to on wybiera Rzecznika Praw Obywatelskich, który pomaga obywatelom i mieszkańcom UE, kiedy stają oni w obliczu problemów związanych z administracją UE. W minionym roku Rzecznik Praw Obywatelskich uczestniczyła w sesji plenarnej Parlamentu oraz w kilku komisjach parlamentarnych, a pracownicy jej biura często reprezentowali Rzecznika na posiedzeniach parlamentarnych, wysłuchaniach i podczas innych wydarzeń. Na początku 2017 r. Rzecznik odbyła satysfakcjonujące pierwsze spotkanie z nowo wybranym przewodniczącym Parlamentu Antonio Tajanem i spotkała się z posłami do Parlamentu Europejskiego zasiadającymi w różnych komisjach i reprezentującymi wszystkie frakcje polityczne.

Cecilia Wikström, przewodnicząca Komisji Petycji Parlamentu Europejskiego, podczas dorocznej konferencji Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich w 2017 r.

3.3.2. Komisja Petycji

Komisja Petycji stanowi ogniwo odpowiedzialności i wzajemnego wsparcia łączące Rzecznika Praw Obywatelskich i Parlament Europejski. Ich bliska współpraca jest nieodzowna, jeśli mają skutecznie służyć członkom społeczeństwa zwracającym się do Rzecznika lub Parlamentu. Rzecznik wysoce ceni sobie owocną współpracę z Komisją Petycji, uznając relacje z nią za niezwykle ważne. Nieustające wsparcie ze strony przewodniczącej Cecilii Wikström oraz wszystkich członków Komisji zachęca Rzecznika Praw Obywatelskich do dalszych działań służących zapewnieniu, że instytucje UE wyznaczają najwyższe standardy dobrej administracji.

3.3.3. Komisja Europejska

Komisja Europejska jest nie tylko organem wykonawczym, ale także największą instytucją UE, a jej praca wpływa bezpośrednio i pośrednio na życie milionów ludzi w całej Europie. Nie dziwi zatem fakt, że znaczna część skarg napływających do Rzecznika dotyczy właśnie pracy Komisji. W 2017 r. Rzecznik zachęcała do podjęcia i z zadowoleniem obserwowała realizację kilku działań Komisji pod przewodnictwem przewodniczącego Junckera, których celem było podniesienie już i tak wysokich standardów administracji publicznej. Wyzwań jednak nadal nie brakuje. Otwarta i szczerza współpraca między obiema instytucjami powinna poprawić efektywność i skuteczność rozpatrywania skarg przez Rzecznik Praw Obywatelskich.

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich z Fransem Timmermansem, pierwszym wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej, odpowiedzialnym za lepsze stanowanie prawa, stosunki międzyinstytucjonalne, praworządność i Kartę praw podstawowych.

3.3.4. Inne instytucje, agencje i organizacje

Rzecznik Praw Obywatelskich utrzymuje bliskie stosunki także z pozostałymi instytucjami, agencjami i organizacjami UE. W 2017 r. Rzecznik kontaktowała się regularnie z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych (EIOD), Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym (EKES), Agencją Unii Europejskiej ds. Praw Podstawowych (FRA), Europejskim Bankiem Centralnym (EBC), Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), Trybunałem Obrachunkowym (ETO) i innymi podmiotami. Bliskie relacje ze wszystkimi instytucjami, organami i agencjami UE są istotnym elementem strategii Rzecznika Praw Obywatelskich „W stronę 2019 r.”, której realizacja ma przyczynić się do stworzenia bardziej otwartej administracji UE służącej wszystkim osobom mieszkającym w Europie.

EESC

.@EUombudsman in reply to Members: we have so much in common when it comes to fight for #transparency, we should cooperate more! #EESCplenary

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca się do członków EKES podczas sesji plenarnej: tak wiele łączy nas w dążeniu do zapewnienia przejrzystości, że powinniśmy współpracować.

3.3.5. Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych

Będąc członkiem [Ram UE](#), Rzecznik chroni, wspiera i monitoruje wdrażanie [Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych](#) (UNCPRD) na poziomie instytucji UE.

W 2017 r. kontynuowano strategiczne dochodzenie Rzecznik Praw Obywatelskich dotyczące tego, czy leczenie osób niepełnosprawnych w ramach [wspólnego programu ubezpieczenia chorobowego](#) (JSIS) jest zgodne z Konwencją. Zespół dochodzeniowy Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich [spotkał się](#) z Komisją, aby uzyskać dalsze informacje, a w listopadzie Rzecznik uruchomiła [konsultacje skierowane do stowarzyszeń zrzeszających](#) niepełnosprawnych członków personelu UE i osoby, których członkowie rodziny są niepełnosprawni, a także do Europejskiego Forum Osób Niepełnosprawnych (EDF).

European Blind Union

.@EUombudsman opens strategic inquiry into accessibility of @EU_Commission websites & online tools #a11y #CRPD

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich rozpoczyna strategiczne dochodzenie w sprawie dostępności stron internetowych Komisji Europejskiej i narzędzi internetowych.

W lipcu Rzecznik rozpoczęła dochodzenie strategiczne dotyczące [dostępności stron internetowych](#) i narzędzi internetowych zarządzanych przez Komisję. Rzecznik podniosła takie kwestie jak ocena dostępności, łatwe do odczytania formaty i szkolenia pracowników Komisji. W październiku Komisja zobowiązała się zwiększyć dostępność swoich witryn internetowych. Zaproponowała między innymi, że może zainicjować projekt pilotażowy polegający na stworzeniu [międzyinstytucjonalnego portalu](#), dzięki któremu niektóre strony zawierające ogólne informacje na temat UE będą dostępne w łatwym do odczytania formacie. Komisja zapowiedziała także, że rozważy wprowadzenie obowiązkowych kursów dostępności dla swoich projektantów stron internetowych, twórców stron internetowych i webmasterów.

W 2017 r. kontynuowano starania, aby uczynić witrynę internetową Rzecznika łatwiej dostępną i przyjazną dla użytkowników. Zewnętrzny wykonawca ocenił i zweryfikował zgodność strony internetowej

Rzecznika z wytycznymi dotyczącymi dostępności treści internetowych (WCAG 2.0), oceniając poziom zgodności na AA (maksymalny poziom to AAA). Rzecznik zamierza poddawać swoją witrynę tego rodzaju weryfikacji co dwa lata.

W lipcu Rzecznik opublikowała [oświadczenie dotyczące dostępności](#) na swoim portalu internetowym. Wskazano w nim, które obszary portalu są niedostępne, umożliwiając użytkownikom zwrócenie się o dostęp do informacji w odpowiednim formacie i połączenie z mechanizmem przekazywania informacji zwrotnych na potrzeby zgłaszania ewentualnych problemów. Przekształcenie witryny internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich jest okazją do wprowadzenia zmian, które zapewnią spełnienie jak największej liczby wymogów AAA.

Jedną z skarg, które otrzymała Rzecznik Praw Obywatelskich, była kwestia [stygmatyzacji osób niepełnosprawnych](#) w związku z fotografią umieszczaną na wyrobach tytoniowych. Etykieta ostrzegająca przed niebezpieczeństwami związanymi z konsumpcją tytoniu przedstawia zdjęcie osoby na wózku inwalidzkim oraz napis „palenie powoduje udary i niepełnosprawność”. Rzecznik stwierdziła, że w przyszłości należałoby skonsultować wybór fotografii przed ich opublikowaniem z odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

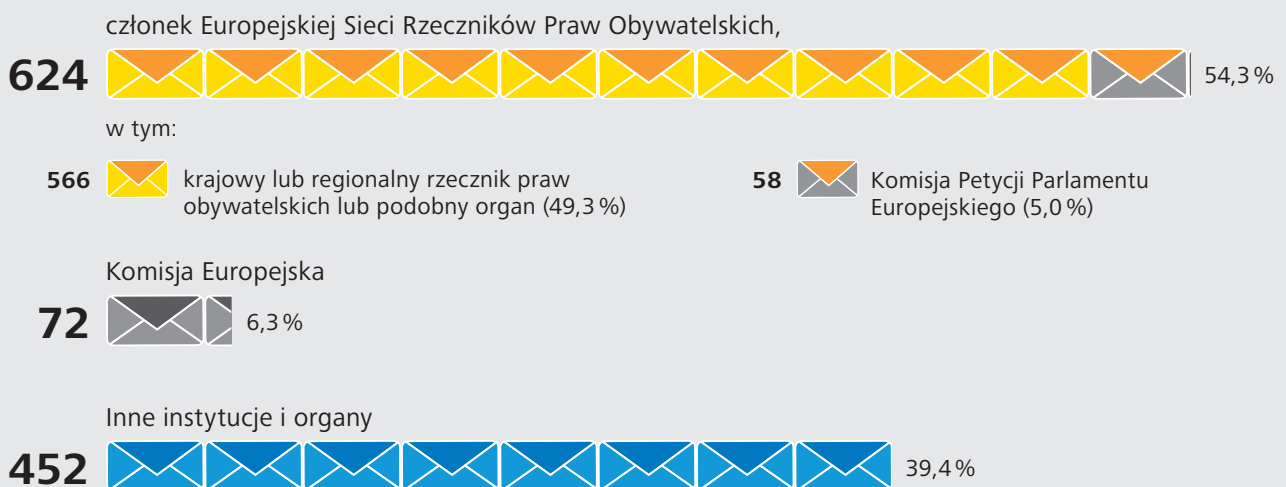
Biuro Rzecznika kontynuowało starania na rzecz budowania świadomości publicznej w zakresie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. W marcu przedstawiciele biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Parlamentu i Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) byli współgospodarzami publicznie dostępnego webinarium. Zostało ono zorganizowane przez Agencję Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL) w celu wyjaśnienia znaczenia Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych dla administracji UE oraz prezentacji praktycznych narzędzi jej wdrażania. W grudniu Rzecznik Praw Obywatelskich [uczestniczyła](#) w IV Europejskim Parlamencie Osób Niepełnosprawnych.

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich przemawia na IV Europejskim Parlamencie Osób Niepełnosprawnych.

3.4. Europejska Sieć Rzeczników

Skargi przekazywane innym instytucjom i organom w 2017 r.; skarżący, którym Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich poleciła kontakt z innymi instytucjami i organami w 2017 r. (łącznie 1 148)

Uwaga: W niektórych przypadkach Rzecznik Praw Obywatelskich udzieliła skarżącemu więcej niż jednego rodzaju porady, w związku z czym suma przekracza 100 %.

Rok 2017 obfitował w wydarzenia dla członków Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich, na którą składa się 96 biur zlokalizowanych w 36 krajach europejskich oraz Komisja Petycji Parlamentu Europejskiego.

Głównym wydarzeniem w 2017 r. była druga doroczna konferencja, którą Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich zorganizowała w czerwcu w Brukseli. Uczestniczyli w niej członkowie Sieci, a także osoby niebędące jej członkami, m.in. przedstawiciele organizacji parasolowych z siedzibą w Brukseli i dziennikarze. W sumie w konferencji wzięło udział około 240 osób.

Po raz kolejny odbyła się ona w kluczowym dla historii Unii Europejskiej momencie: podczas gdy rok wcześniej miała miejsce na krótko przed brytyjskim referendum

w sprawie członkostwa w UE, tegoroczna zbiegła się w czasie z rozpoczęciem negocjacji w sprawie brexitu. Jednym z punktów obrad było zapewnienie maksymalnej przejrzystości brexitu dla obywateli UE. Niepewność jeśli chodzi o przysługujące obywatelom prawa, w tym prawo do swobodnego przemieszczania się, należy do kluczowych problemów osób, których brexit dotyczy bezpośrednio, czyli obywateli Zjednoczonego Królestwa mieszkających w UE i obywateli UE zamieszkujących w Zjednoczonym Królestwie.

Podczas konferencji dyskutowano także na temat budowania społeczeństw integracyjnych, zwalczania populizmu i ułatwiania integracji. Chociaż wiele osób uważa 2016 za rok tryumfu populistów, z dyskusji prowadzonych podczas konferencji wynika, że rzecznicy podejmują intensywne starania, aby promować zaufanie do demokratycznych instytucji i zwalczać populistyczną

Uczestnicy panelu podczas pierwszej sesji konferencji Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich w 2017 r. (od lewej do prawej): Sanjay Pradhan, dyrektor zarządzający Open Government Partnership; Bart Somers, burmistrz Mechelen w Belgii; Jacques Toubon, francuski Rzecznik Praw Obywatelskich; Gero Storjohann, wiceprzewodniczący niemieckiej Federalnej Komisji Petycji; Emily O'Reilly, Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich.

retorykę. Uczestniczą m.in. w monitorowaniu przestrzegania zobowiązań dotyczących praw człowieka w kontekście przymusowych powrotów osób ubiegających się o azyl, udzielają wskazówek osobom pragnącym skorzystać z prawa do łączenia rodzin i pomagają ubiegającym się o azyl w dostępie do kursów językowych, a ostatecznie w integracji na rynku pracy.

W programie konferencji znalazła się również rola instytucji rzecznika we wspieraniu idei otwartego rządu, kultury zarządzania opartej na zasadach przejrzystości, odpowiedzialności i partycypacji. W tym kontekście otrzymaliśmy wstępne wyniki wspólnego badania przeprowadzonego przez Organizację ds. Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich. W ankiecie na temat ich roli w otwartym rządzie wzięło udział osiemdziesiąt sześć krajowych i lokalnych biur rzeczników z 59 krajów i terytoriów na całym świecie.

Shada Islam

Absolutely convinced of role of #EU ombudsmen in ensuring citizens' rights & transparent government #ENO2017.

Jestem absolutnie przekonana co do roli rzeczników praw obywatelskich UE jako strażników praw obywatelskich i przejrzystego rządu.

Badanie wykazało, że zasady otwartego rządu są głęboko zakorzenione w praktykach instytucji rzecznika praw obywatelskich, nawet jeśli publiczna świadomość ich wkładu pozostaje ograniczona. Pełne wyniki badania zostaną opublikowane we wrześniu 2018 r., przy czym w *Network in Focus*, dorocznej publikacji Sieci Rzeczników z 2017 r., przedstawiono wstępne wyniki ankiety i omówiono inne kluczowe tematy podjęte podczas konferencji w Brukseli.

We wrześniu Europejska Rzecznik wraz z Komisją zorganizowała warsztaty promujące współpracę pomiędzy Komisją a krajowymi i regionalnymi rzecznikami praw obywatelskich oraz skuteczniejszą ochronę praw obywatelskich, zgodnie z przepisami prawa unijnego. Wśród zaproponowanych rozwiązań praktycznych znalazło się stworzenie interaktywnego przewodnika na temat uprawnień poszczególnych krajowych lub regionalnych rzeczników praw obywatelskich oraz szerszej współpracy w zakresie interpretacji i wdrażania unijnych przepisów prawa.

Europejska Sieć Rzeczników w dalszym ciągu koncentrowała się na równoległych dochodzeniach i inicjatywach realizowanych przez zainteresowane biura rzeczników w obszarach wspólnego zainteresowania.

W lipcu 2017 r. Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich wszczęła dochodzenie w sprawie rozpatrzenia przez Komisję skargi dotyczącej naruszenia przepisów, złożonej przeciwko władzom holenderskim, po tym jak odmówiły one wydania wizej małżonce skarżącego, będącej obywatelką państwa trzeciego. Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich zwróciła się o pomoc do holenderskiego rzecznika praw obywatelskich, który nie znalazł dowodów na to, by holenderskie służby imigracyjne postąpiły w tej sprawie niezgodnie z obowiązującymi przepisami UE.

W 2017 r. Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich rozpatrzyła sześć nowych zapytań pochodzących z Sieci. Fiński Rzecznik Praw Obywatelskich starał się ustalić, czy unijne przepisy dotyczące praw pasażerów w ruchu kolejowym są zgodne z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (UNCRPD). Komisja potwierdziła ich zgodność, a zarazem zadeklarowała, że przeprowadza ocenę wpływu rozporządzenia w sprawie praw pasażerów w ruchu kolejowym, co ma służyć dokonaniu przeglądu i wprowadzeniu ulepszeń w zakresie praw osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących koleją w UE.

Pierwsze posiedzenie plenarne podczas Konferencji Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich w 2017 r.

Kolejną kwestią była zgłoszona przez bułgarską Rzecznik Praw Obywatelskich dyskryminacja związana z wprowadzaniem do obrotu produktów o niższej jakości w państwach członkowskich Europy Środkowej i Wschodniej. Komisja odpowiedziała, że przeanalizuje dane, o przekazanie których poprosiła organy krajowe odpowiedzialne za ochronę konsumentów. Rzecznik zwróciła się do Komisji z prośbą o poinformowanie jej na początku 2018 r. o postępach w tej sprawie.

Podczas swojej wrześniowej wizyty w Danii, Rzecznik odbyła spotkania z duńskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich i politykami. Podczas wydarzeń publicznych rozmawiała z dziennikarzami, naukowcami i innymi zainteresowanymi stronami na temat podejmowanych przez nią działań na rzecz przejrzystości i odpowiedzialności w UE.

Wcześniej Rzecznik udała się do Berlina, gdzie uczestniczyła w posiedzeniu Komisji Petycji Bundestagu i spotkała się z najwyższymi rangą urzędnikami państwowymi, w tym z szefem Urzędu Kanclerza Federalnego Peterem Altmaierem, z którym omówiła kwestie związane z administracją unijną. Rzecznik odebrała nagrodę Schwarzkopf Europe 2017 od Schwarzkopf Stiftung; wyróżnienie to przyznano wcześniej przewodniczącemu Komisji Europejskiej Jeanowi-Claude'owi Junckerowi oraz byłemu przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego Martinowi Schulzowi.

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich po otrzymaniu nagrody Schwarzkopf Europe 2017. Na zdjęciu (z prawej) André Schmitz-Schwarzkopf i (po lewej) ambasador Irlandii w Berlinie Michael Collins.

Gundi Gadesmann

Application of EU law, complaint handling - @EU_Commission and @EUombudsman seminar with representatives from national ombudsmen offices BXL

Seminarium Komisji Europejskiej i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich na temat stosowania prawa UE i rozpatrywania skarg, w którym uczestniczyli przedstawiciele krajowych biur rzeczników.

EU-Parlamentet i DK

"Great appetite for good quality journalism in era of fake news". @EUombudsman O'Reilly talking to DK journos in Aarhus #kveu #eudk

„W epoce fałszywych wiadomości obserwujemy ogromne zapotrzebowanie na dziennikarstwo wysokiej jakości” – powiedziała Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich Emily O'Reilly, zwracając się do dziennikarzy w duńskim Aarhus.

Rozpatrywanie skarg: w czym pomagamy

Rola Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich polega na udzielaniu pomocy osobom indywidualnym, naukowcom, firmom i innym organizacjom w obliczu problemów związanych z administracją UE. Dostęp do Rzecznika powinien być jak najłatwiejszy, a biuro dąży do maksymalnej elastyczności w udzielaniu pomocy tym, którzy jej potrzebują.

Nowe [przepisy wykonawcze](#) dotyczące pracy Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich sprawiły, że procedura rozpatrywania skarg stała się jeszcze skuteczniejsza. Podejście, w którym nacisk kładzie się na wyniki, pozytywnie przełożyło się na jakość usług świadczonych przez Rzecznik i wpływ jej pracy w 2017 r.

Zespół Rzecznika Praw Obywatelskich ds. rozpatrywania skarg zajmuje się różnorodnymi zagadnieniami, zapewniając pomoc tym, którzy kontaktują się z Rzecznikiem we wszystkich 24 językach urzędowych UE. Osoby, które złożą skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich, powinny otrzymać potwierdzenie jej otrzymania w ciągu dwóch dni roboczych.

Jeśli Rzecznik rozpoczyna dochodzenie w odpowiedzi na złożoną skargę, długość tego dochodzenia zależy od wielu czynników, w tym od stopnia złożoności rozpatrywanej sprawy. Biorąc pod uwagę często bardzo delikatny charakter skarg dotyczących dostępu do dokumentów będących w posiadaniu instytucji UE, Rzecznik wprowadziła w 2017 r. nową procedurę przyspieszoną (Fast-Track) w dochodzeniach dotyczących tego rodzaju spraw.

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich i Ty

Jak to działa

PL

KTO może zwrócić się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich?

Obywatele, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, uczelnie, dziennikarze...

- składający skargi dotyczące instytucji, organu lub agencji UE
- którzy zwrócili się już ze skargą do danego organu
- jeżeli skarga nie ma więcej niż dwa lata
- jeżeli nie toczy się inne postępowanie sądowe

Rzecznik może pomóc W PRZYPADKU

- niesprawiedliwego traktowania przez organy UE
- problemów z przetargami/zamówieniami unijnymi
- opóźnień w płatnościach z funduszy UE
- odmowy dostępu do dokumentów
- opóźnień w kontaktach z organami UE
- nieujawnionego lub niewłaściwego lobbingu

CO może zrobić Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich?

- podjąć dalsze działania w związku ze skargą do organu UE
- pomóc znaleźć sprawiedliwe rozwiązanie problemu
- wydać zalecenia dla organów UE
- przeanalizować dokumenty unijne

JAK skontaktować się z Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich?

- Z Rzecznikiem można kontaktować się w 24 językach urzędowych UE
- Wystarczy wypełnić prosty formularz skargi www.ombudsman.europa.eu

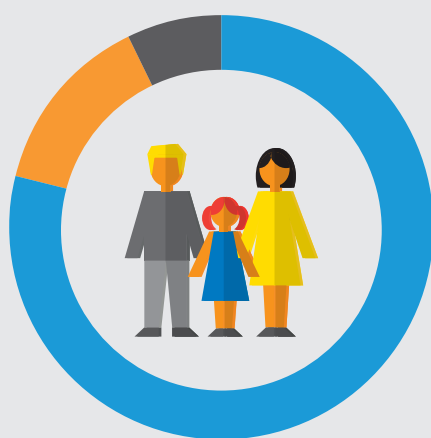
4.1. Rodzaj i źródło skarg

4.1.1. Przegląd skarg i zapytań strategicznych

Porady, skargi i dochodzenia w 2017 r.

15 837

Liczba osób, którym Europejska Rzecznik udzieliła pomocy w 2017 r.

12 521

Porady udzielone za pośrednictwem Interaktywnego przewodnika na stronie internetowej Rzecznika

2 181

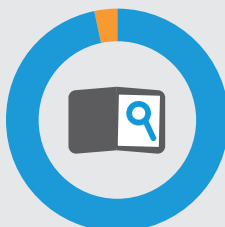
Skargi rozpatrzone w 2017 r.

1 135

Prośby o udzielenie informacji, na które odpowiedziała Rzecznik Praw Obywatelskich

447

Dochodzenia otwarte przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2016 r.

433

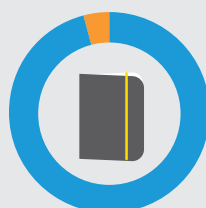
Dochodzenia otwarte na podstawie skarg

14

Dochodzenia wszczęte z własnej inicjatywy

363

Dochodzenia zamknięte przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2017 r.

348

Zamknięte dochodzenia, które otwarto na podstawie skarg

15

Zamknięte dochodzenia otwarte przez Rzecznika z własnej inicjatywy

Chociaż zdecydowana większość działań podejmowanych przez biuro Rzecznika dotyczy spraw rozpatrywanych w oparciu o otrzymane skargi, Rzecznik prowadzi również dochodzenia i inicjatywy strategiczne, jeżeli uzna, że istnieją ku temu podstawy. Sprawy te

wszczynane są przez Rzecznika Praw Obywatelskich z własnej inicjatywy w sytuacji, gdy zidentyfikowano problem systemowy, który należy rozpatrzyć w interesie publicznym, lub po otrzymaniu jednej lub kilku skarg dotyczących sprawy o znaczeniu systemowym.

Działania strategiczne w 2017 r.

Dochodzenia strategiczne otwarte w 2017 r.

m.in. przejrzystość Rady; zjawisko „drzwi obrotowych” w odniesieniu do byłych komisarzy europejskich; dostępność stron internetowych Komisji dla osób niepełnosprawnych; działania podejmowane przed złożeniem dokumentacji i związane z ocenami leków przez EMA

Inicjatywy strategiczne otwarte w 2017 r. (wnioski o wyjaśnienia, a nie formalne dochodzenia)

m.in. wiarygodność lobbystów w Radzie Europejskiej; przejrzystość negocjacji dotyczących brexitu; usprawnienie europejskiej inicjatywy obywatelskiej; upublicznienie informacji na temat oświadczenia UE-Turcja; zasady regulujące zjawisko „drzwi obrotowych” w instytucjach i organach UE; równoległa inicjatywa ENO w sprawie przepisów dotyczących ozonu

4

4

8

6

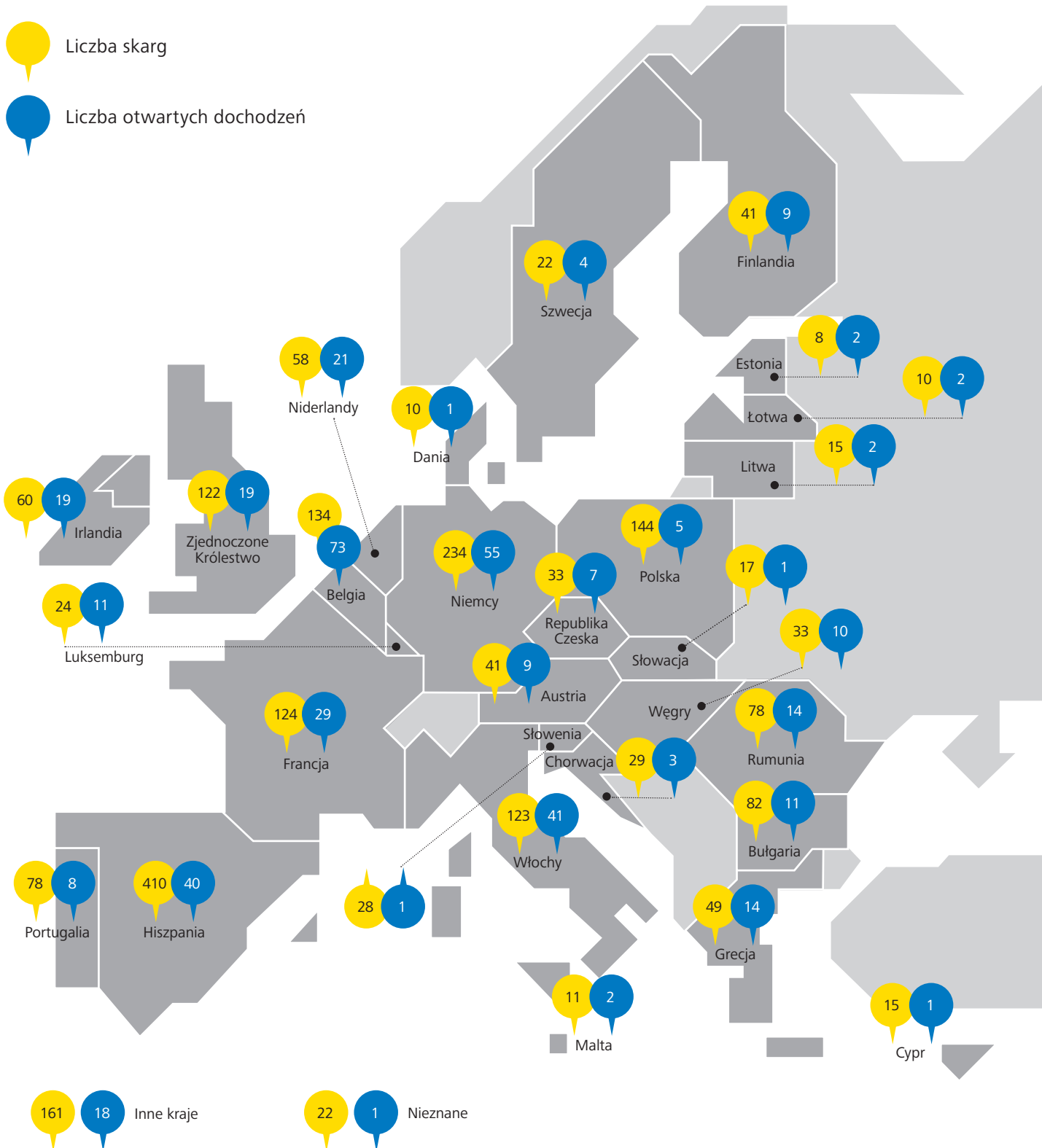
Zapytania strategiczne zamknięte w 2017 r.

m.in. przejrzystość „grup ekspertów”; rozpatrywanie przez Komisję skarg w sprawie naruszenia przepisów w ramach programu EU Pilot; opóźnienia w testowaniu chemikaliów; unikanie konfliktów interesów ze specjalnymi doradcami Komisji

Inicjatywy strategiczne zamknięte w 2017 r.

m.in. dostępność stron internetowych Komisji dla osób niepełnosprawnych; przejrzystość EBI; przejrzystość Europejskiej Rady Budżetowej; zapobieganie konfliktom interesów w EBI; problemy związane ze zjawiskiem „drzwi obrotowych” w kontekście sprawy przewodniczącego Barroso; upublicznienie informacji na temat oświadczenia UE-Turcja

Źródła zarejestrowanych skarg i dochodzeń otwartych przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2017 r.

4.1.2. Skargi wykraczające poza zakres mandatu Rzecznika

Europejski Rzecznik otrzymuje wiele skarg w sprawach, które wykraczają poza zakres jej mandatu, głównie ze względu na to, że nie dotyczą działalności instytucji lub organu UE. Skargi, które dotyczą co prawda instytucji UE, lecz kwestii czysto politycznych, takich jak prawodawstwo czy orzecznictwo Trybunału, również nie należą do zakresu kompetencji Rzecznika.

W 2017 r. do biura Rzecznik wpłynęło ponad 1 300 skarg, które wykraczają poza zakres jej mandatu, głównie z Hiszpanii, Polski i Niemiec.

Skargi te dotyczą przede wszystkim krajowych organów publicznych, sądów krajowych i międzynarodowych oraz podmiotów prywatnych. Czasami skargi napływają do biura Europejskiego Rzecznika w związku z błędnym przekonaniem, że jest to organ odwoławczy w stosunku do rzeczników krajowych. Skargi dotyczą różnorodnych obszarów. Najwięcej związanych jest z ochroną konsumentów, podatkami, ubezpieczeniami społecznymi i opieką zdrowotną, a w ostatnich latach także z działalnością banków.

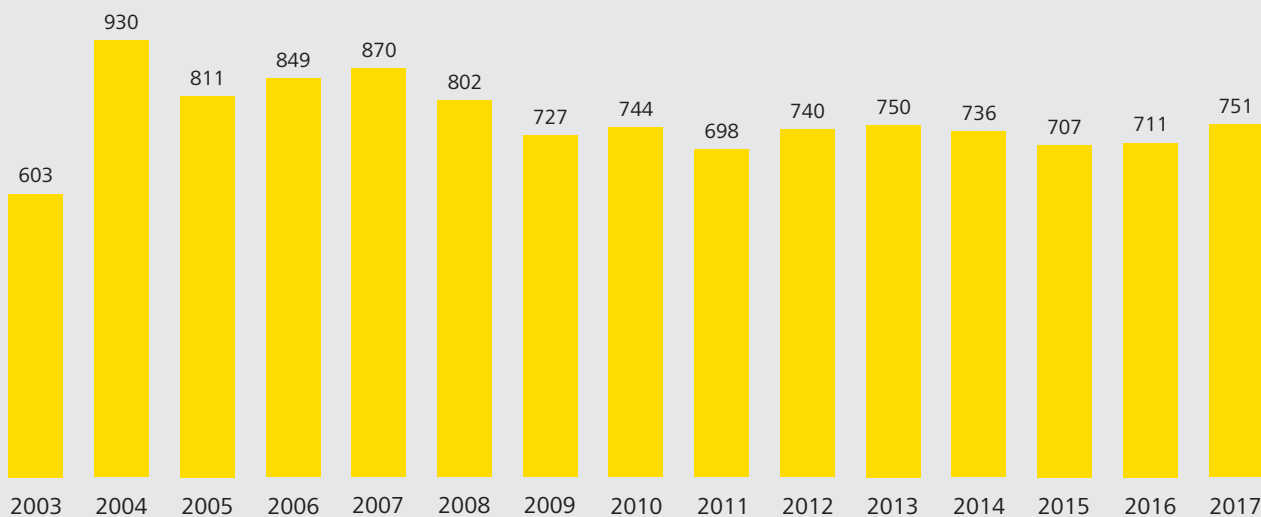
Osobom zwracającym się o pomoc udziela się odpowiedzi w ich języku, wyjaśniając zakres mandatu Rzecznika Praw Obywatelskich, w miarę możliwości służąc radą lub kierując skarżących do właściwych organów.

W przypadku skarg dotyczących prawodawstwa UE, Rzecznik zazwyczaj doradza skarżącemu, aby zwrócił się do Komisji Petycji Parlamentu Europejskiego.

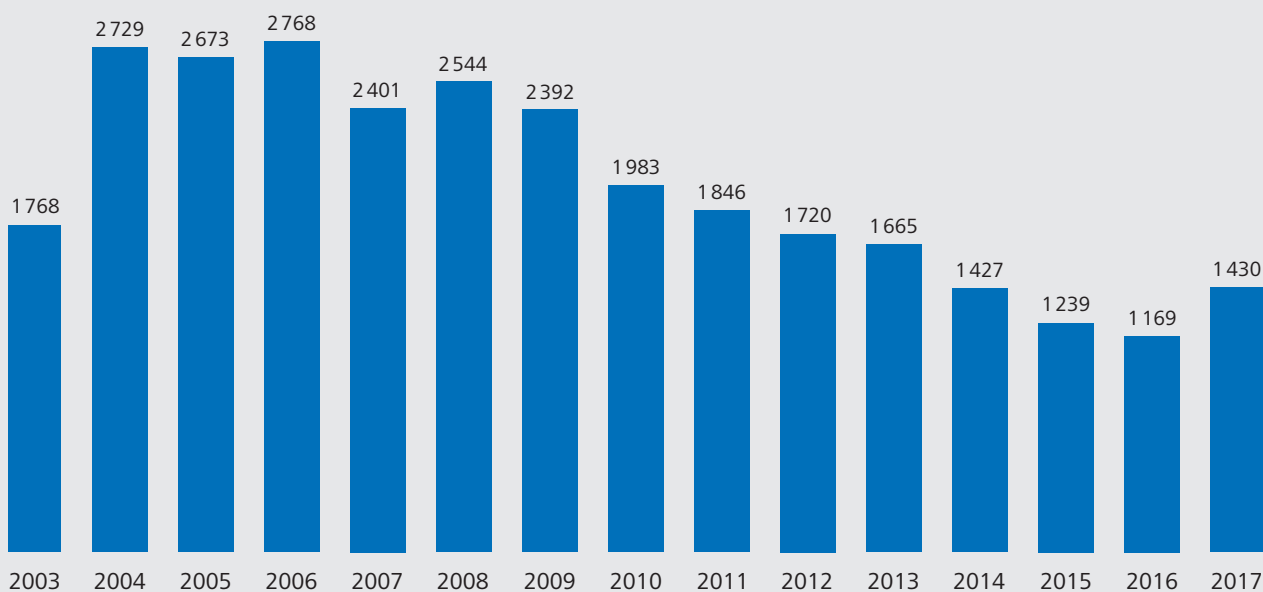
W kwestiach związanych z wdrażaniem prawa UE, skarżącym zaleca się kontakt z Komisją Europejską lub jedną z sieci UE, np. SOLVIT lub Your Europe Advice. Skarżący mogą również zostać skierowani do krajowych rzeczników praw obywatelskich.

W 2017 r. pojawiły się dwie kwestie będące przedmiotem wielu podobnych skarg (ponad dziesięć w każdym przypadku), które pozostają jednak poza zakresem mandatu Rzecznika Praw Obywatelskich. Pierwsza kwestia dotyczyła wypowiedzi jednego z polskich posłów na temat kobiet w Parlamencie Europejskim; druga związana była z wydarzeniami w Katalonii.

Liczba skarg objętych mandatem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w latach 2003–2017

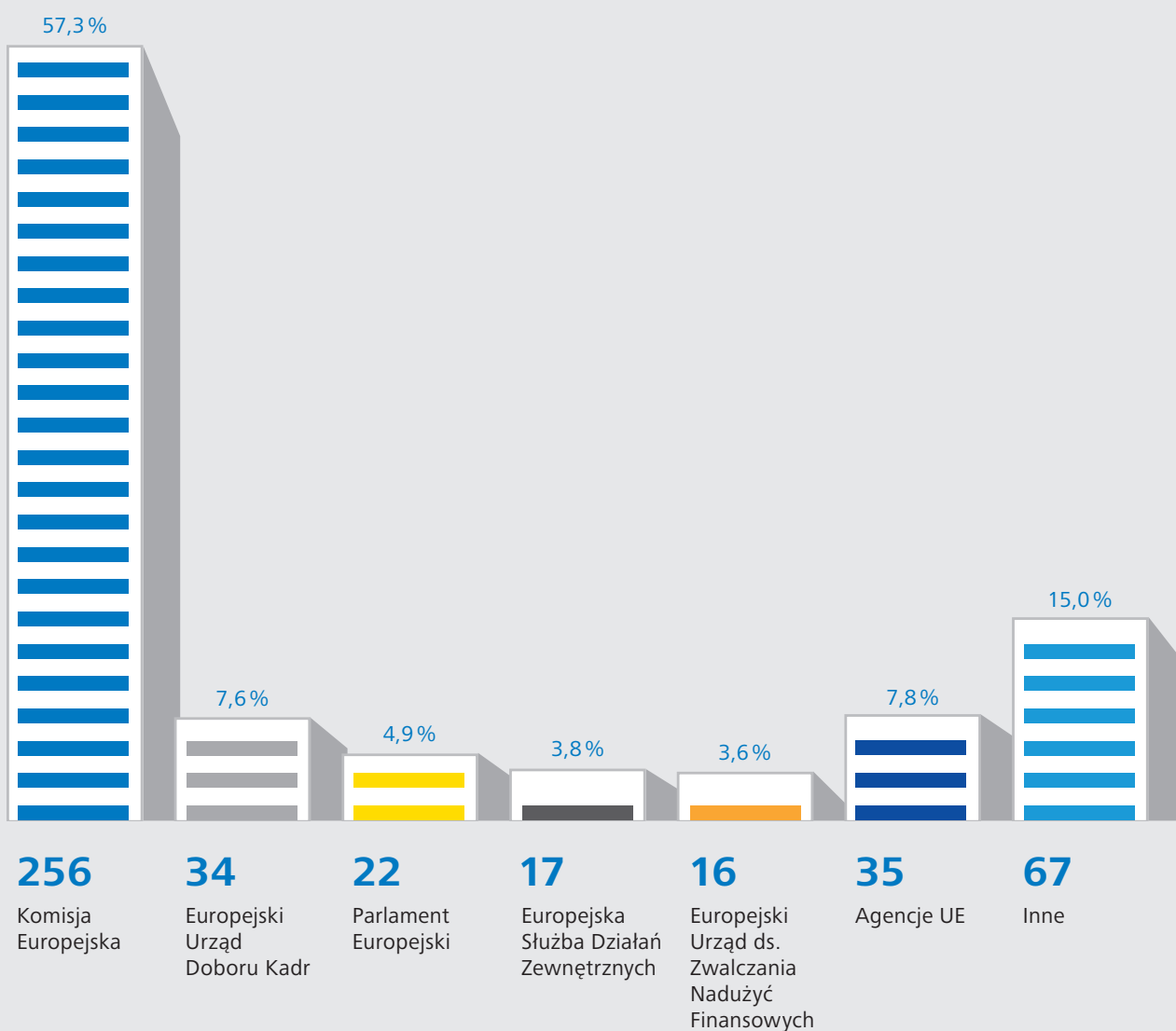

Liczba skarg wykraczających poza zakres mandatu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w latach 2003–2017

4.2. Przeciw komu?

Dochodzenia prowadzone przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2017 r. dotyczyły następujących instytucji

4.3. W związku z czym?

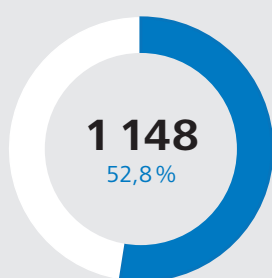
Kwestie będące przedmiotem dochodzeń zamkniętych przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2017 r.

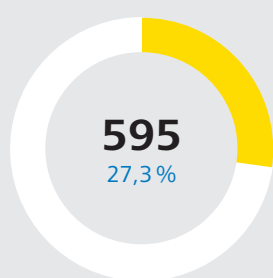
Uwaga: W niektórych przypadkach dochodzenie zamknięto z co najmniej dwóch przyczyn. Z tego względu suma danych wyrażonych w procentach przekracza 100 %.

4.4. Uzyskane wyniki

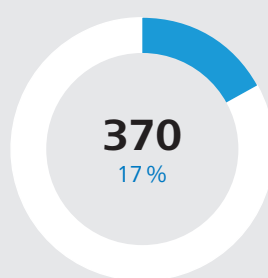
Działania podjęte przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w odpowiedzi na skargi złożone w 2017 r.

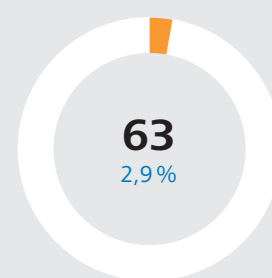
Udzielenie porady lub skierowanie sprawy do innego organu rozpatrującego skargi

Skarżący został poinformowany o niemożności udzielenia porady

Otwarto dochodzenie

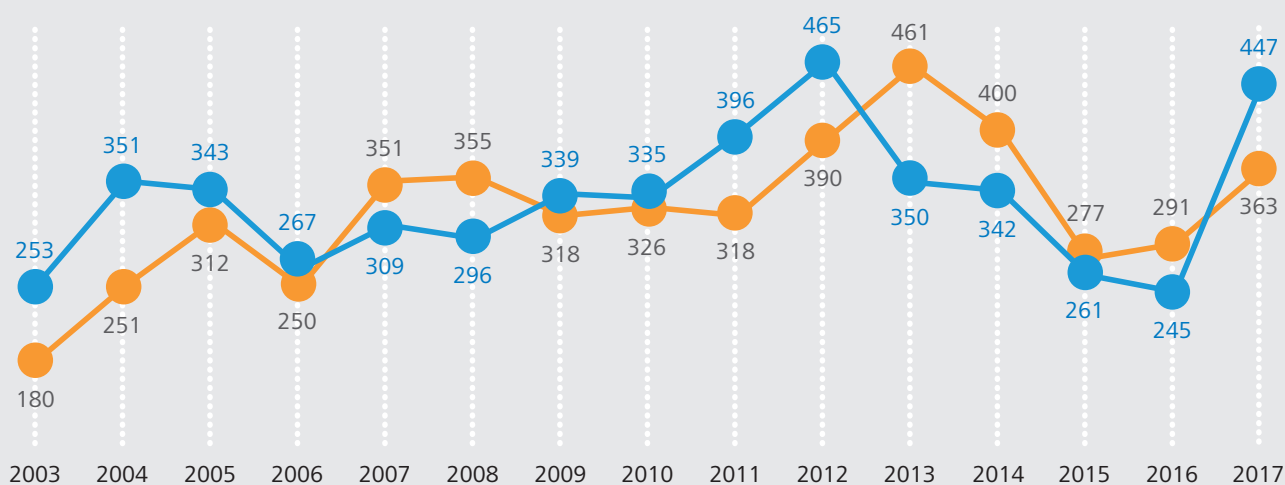

Decyzja w sprawie dopuszczalności

Zmiany w liczbie dochodzeń prowadzonych przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

● Dochodzenia otwarte

● Zamknięto dochodzenie

Uwaga: Wzrost w liczbie postępowań w 2017 r. był częściowo spowodowany zarówno wzrostem liczby skarg nadesłanych do biura jak i zmianą przepisów wykonawczych.

Wyniki dochodzeń zamkniętych przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2017 r.

Sprawa rozwiązana przez instytucję lub przyjęcie porozumienia

166

45,7%

Nie stwierdzono niewłaściwego administrowania

164

45,2%

Brak uzasadnienia dla prowadzenia dalszego dochodzenia

27

7,4%

Stwierdzono przypadek niewłaściwego administrowania

24

6,6%

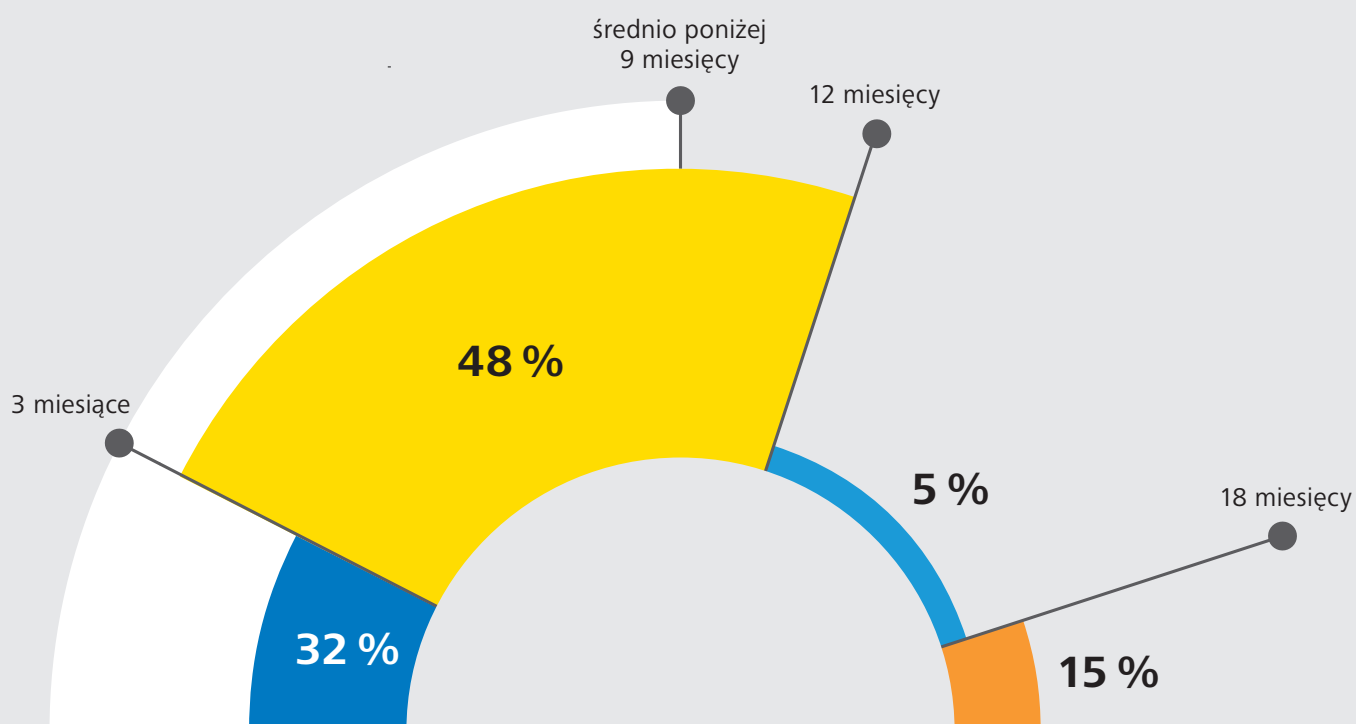
Inne

11

3,0%

Uwaga: W niektórych przypadkach Rzecznik zamknął dochodzenie z co najmniej dwóch przyczyn. Suma wartości wyrażonych w procentach przekracza 100%.

Długość trwania postępowania w sprawach zamkniętych przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2017 r.

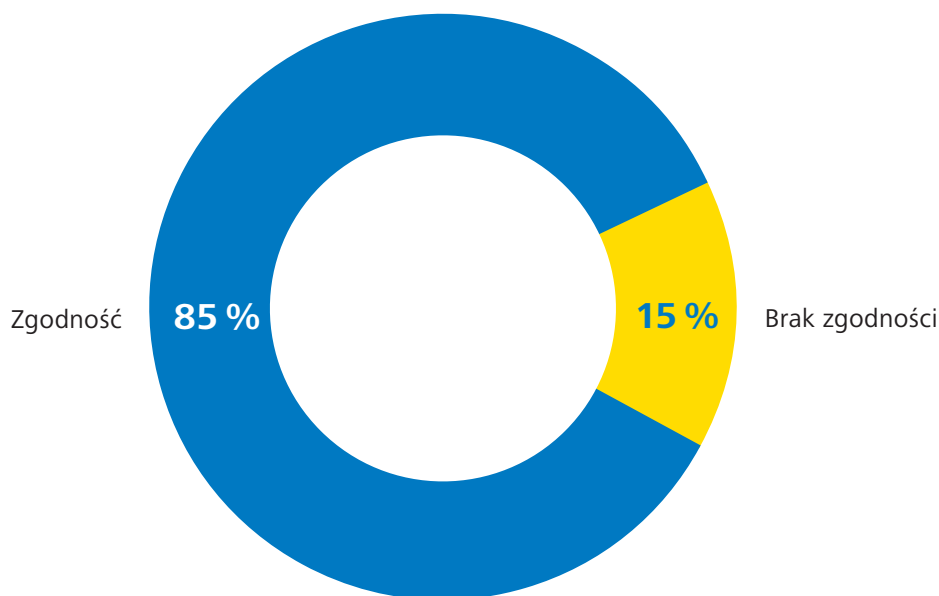

- Sprawy zamknięte w ciągu 3 miesięcy
- Sprawy zamknięte w ciągu 3–12 miesięcy
- Sprawy zamknięte w ciągu 12–18 miesięcy
- Sprawy zamknięte po upływie 18 miesięcy¹

1. Niektóre szczególnie złożone przypadki wymagają kilku rund konsultacji ze skarżącym i instytucją. Nowe przepisy wykonawcze mają doprowadzić do skrócenia czasu trwania dochodzeń.

4.5. Przestrzeganie propozycji Rzecznik Praw Obywatelskich

Przestrzeganie propozycji Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich w 2016 r.

Od sześciu lat Rzecznik Praw Obywatelskich publikuje roczne sprawozdanie zawierające wyczerpujący opis odpowiedzi instytucji UE na propozycje Rzecznika dotyczące ulepszeń w administrowaniu. Propozycje te mają postać rozwiązań, zaleceń, uwag krytycznych i innych. Współczynnik zgodności ma kluczowe znaczenie dla pomiaru wpływu i znaczenia pracy Rzecznika.

Ze [sprawozdania](#) *Putting it Right? – How the EU institutions responded to the Ombudsman in 2016* wynika, że instytucje UE zastosowały się do propozycji Rzecznika w 85 % przypadków, co stanowi niewielki wzrost w stosunku do uzyskanego w 2015 r. wyniku

83 %. Spośród 14 zbadanych instytucji, 11 zdobyło 100 %, natomiast Komisja, której dotyczyła największa liczba dochodzeń prowadzonych przez Rzecznika, uzyskała wynik 77 %. Jak wynika ze sprawozdania, wskaźniki zgodności w poszczególnych instytucjach są zróżnicowane: od 100 % w przypadku wzorowej zgodności do 77 % w najgorszym przypadku (wzrost z poziomu 33 % w 2015 r.). Na przykład, Europejska Służba Działań Zewnętrznych (ESDZ), Rada Unii Europejskiej i Europejska Agencja Leków (EMA) osiągnęły wskaźnik zgodności wynoszący 100 %.

Sprawozdanie za 2017 r. będzie dostępne pod koniec 2018 r.

5

Zasoby

5.1. Budżet

Budżet Rzecznika Praw Obywatelskich stanowi oddzielny rozdział budżetu ogólnego Unii Europejskiej. Dzieli się na trzy tytuły. Tytuł 1 obejmuje płace, dodatki oraz inne koszty związane z personelem. Tytuł 2 dotyczy budynków, umeblowania, wyposażenia i innych wydatków operacyjnych. Tytuł 3 obejmuje wydatki związane z wykonywaniem przez instytucję jej ogólnych zadań. W 2017 r. suma przyznanych środków wyniosła 10 905 441 EUR.

Aby zapewnić efektywne zarządzanie zasobami, audytor wewnętrzny Rzecznika regularnie sprawdza wewnętrzne systemy kontroli instytucji i operacje finansowe przeprowadzane przez biuro Rzecznika. Podobnie jak inne instytucje UE, instytucja Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich podlega również kontroli Trybunału Obrachunkowego.

5.2. Korzystanie z zasobów

Każdego roku Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich przyjmuje [roczny plan zarządzania](#), w którym określa konkretne działania, jakie jego biuro musi podjąć w celu urzeczywistnienia priorytetów instytucji. Plan zarządzania na rok 2017 jest trzecim, który opiera się na pięcioletniej Strategii Europejskiego Rzecznika zatytułowanej „[W stronę 2019 r.](#)”.

Instytucja zatrudnia wysoko wykwalifikowany, wielojęzyczny personel. Dzięki temu może rozpatrywać skargi dotyczące niewłaściwego administrowania w 24 językach urzędowych UE i podnosić świadomość społeczną na temat pracy Rzecznika. W 2017 r. biuro Rzecznika zatrudniało 81 pracowników.

Pełny i regularnie aktualizowany wykaz personelu, obejmujący szczegółowe informacje na temat struktury biura Rzecznika Praw Obywatelskich i zadań poszczególnych sekcji, jest dostępny na [stronie internetowej Rzecznika](#).

Kontakt
z Europejskim
Rzecznikiem Praw
Obywatelskich

Telefon

+33 (0)3 88 17 23 13

E-mail

eo@ombudsman.europa.eu

Nasze biura

Strasburg

Adres pocztowy

Méiateur européen
1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F-67001 Strasbourg Cedex

Adres dla odwiedzających

Bâtiment Václav Havel (HAV)
Allée Spach
F-67070 Strasbourg

W internecie

Strona internetowa: www.ombudsman.europa.eu

Twitter: twitter.com/EUombudsman

Google+: plus.google.com/101520878267293271723

LinkedIn: www.linkedin.com/company/272026

YouTube: www.youtube.com/eotubes

Bruksela

Adres pocztowy

Adres pocztowy
Médiateur européen
Rue Wiertz
B-1047 Bruxelles

Adres dla odwiedzających

Montoyer-Science (MTS)
30 rue Montoyer
B-1000 Bruxelles

Niniejsze *Sprawozdanie roczne* opublikowano w internecie pod adresem:

www.ombudsman.europa.eu

© Unia Europejska, 2018

Wszystkie fotografie i ilustracje © Unia Europejska, z wyjątkiem okładki (© AlxeyPrferov / iStock).

Powielanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Wydrukowano czcionkami FrutigerNext.

Print	ISBN 978-92-846-2718-9	ISSN 1725-9770	doi:10.2869/956730	QK-AA-18-001-PL-C
HTML		ISSN 1830-6934	doi:10.2869/791220	QK-AA-18-001-PL-Q
PDF	ISBN 978-92-846-2765-3	ISSN 1830-6934	doi:10.2869/944958	QK-AA-18-001-PL-N

Aby otrzymać wersję niniejszej publikacji wydrukowaną większą czcionką, należy skontaktować się z biurem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.